

*SDRUŽENÍ ČESKÝCH SPOTŘEBITELŮ
PRŮVODCE SPOTŘEBITELE*

Značky a informace na obuvi a textilu

Miroslava Dostálová
Elena Tomanová

Sdružení českých spotřebitelů tuto publikaci realizuje v rámci projektu částečně dotovaného Ministerstvem průmyslu a obchodu ČR.

Budějovická 73, 140 00 Praha 4, tel./fax: 261262280/261262268, e-mail: spotrebitel@regio.cz

Obsah

Jen poučený spotřebitel se může účinně bránit (Předmluva)	3
Stručně o autorech	4
Značky a informace na obuvi	
1. Úvod	5
2. Povinné značení obuvi piktogramy	5
2.1 Značky pod zákonem na ochranu spotřebitele	5
2.2 Obuv pro děti do tří let věku	7
2.3 Označení CE na obuvi	7
3. Dobrovolné značky a informace	8
3.1 Značka CZECH MADE	8
3.2 Značka „Žirafa“ - Zdravotně nezávadná obuv - bota pro vaše dítě	11
3.2.1 Obuv pro děti do tří let věku	13
3.3 Značka shody s technickou normou	14
3.4 Značka SDH OOPP	16
4. Závěr	18
Obrazové přílohy (1-8)	19-21
Značky a informace na textilu	
5. Základní pojmy	22
6. Legislativní základ	22
6.1 Složení materiálu	22
6.2 Osobní ochranné prostředky	27
6.2.1 Označení velikosti	27
6.2.2 Označení CE	28
6.2.3 Piktogramy na osobních ochranných prostředcích	28
7. Symboly pro ošetřování	29-36
8. Dobrovolné značky - obchodní značky a značky kvality	36
8.1 Příklady udílených značek v rámci Programu česká kvalita	36
8.2 Certifikační značka kvality Institutu pro testování a certifikaci, a.s.	37
8.3 Piktogramy SOTEX	38
Rady spotřebitelům při reklamaci obuvi a textilu	
9. Uplatnění reklamace	40
9.1 Délka záruční doby	40
9.2 Místo uplatnění reklamace	40
9.3 Jaké doklady musí spotřebitel předložit pro reklamaci?	40
9.4 Co může spotřebitel požadovat?	41
9.5 Reklamační protokol	41
9.6 Lhůta k vyřízení reklamace	41
9.7 Nejčastěji se vyskytující vady textilních výrobků	42
9.8 Jak postupovat v případě neuznané reklamace?	42
10. Postup posuzování reklamovaných výrobků soudním znalcem	42

Jen poučený spotřebitel se může účinně bránit (Předmluva)

Obuv a textilie je sortiment, který našim spotřebitelům činí snad nejvíce problémů. Alespoň to vyplývá ze statistiky dotazů a žádostí o radu při reklamaci, s nimiž se spotřebitelé obrací na Sdružení českých spotřebitelů. Výrobky obuvi a textilu (spolu s oděvy) dosahují v posledních letech četnosti 21 % z celkového počtu dotazů, elektrovýrobky (spolu s počítačovou technikou) jsou ovšem jen v těsném závěsu a jejich podíl dosáhl 20 %. Další skupiny již nepřesáhly 10 - procentní hranici. Z analýzy případů stížností se jako alarmující může jevit, že zdaleka ne všechny případy z oblasti oděvů a obuvi se týkají levného zboží zakoupeného u „bezejmenných“ prodejců u stánků na trzích, naopak. I drahé zboží bývá často předmětem sporu, kdy spotřebitel neúspěšně uplatňuje nárok na reklamaci výrobku a vyhledává proto pomoc.

Uvedená čísla vyzývají, abychom se zamysleli, jak pomoci nikoliv „pouze“ jednotlivými izolovanými radami v rámci poradenství. V tomto směru byly ovšem tiskem šířeny řešené případy, aby spotřebitelé mohli využít již jednou či i vícekrát poskytované rady pro svoji situaci, která je mnohdy obdobná. Archiv případů je navíc dostupný na webových stránkách sdružení (www.regio.cz/spotrebitel).

Naší snahou je ale zejména obvykle hledat nějaká systémová řešení, která preventivně řeší negativní jevy v tržních vztazích. S tím souvisí naše aktivity při připomínkování návrhů legislativy či zapojení v technické normalizaci na národní i evropské, popř. mezinárodní úrovni. A také snahy působit v oblasti vzdělávání a zvyšování informovanosti spotřebitelů. „Jen poučený spotřebitel se může účinně bránit“ je mottem práce Sdružení českých spotřebitelů.

Na základě analýzy situace jsme dospěli k názoru, že by bylo potřebné spotřebitele informovat více o významu různých značek, symbolů, piktogramů a dalších informací, které se na výrobcích v označení vyskytují. Tím by mohl lépe přizpůsobit výběr svým představám a očekávaním. Je třeba připomenout, že kvalita je jen výjimečně předmětem regulace, která se týká spíše bezpečnosti výrobku. Pokud se na výrobku vyskytuje nějaká značka jako závazné opatření na základě práva, obvykle málo vypovídá spotřebiteli o jakosti a užitných hodnotách. Mnohé značky ani nejsou spotřebiteli určeny. Přesto i v těch je dobře se alespoň trochu orientovat.

To, co nazýváme kvalitou a užitnými hodnotami, bývá nezdědkou předmětem nezávazných technických norem, anebo čistě know how výrobce; co je důležité, v některých případech nám o jejich úrovni napovědí značky dobrovolně připojené, obvykle výrobcem, k výrobku. Nejenom vlastní informace, ale i šíře a způsob jejich podání mohou spotřebiteli napovědět, jaká je „kvalita“ výrobce a jaká tedy asi bude i jakost výrobku, který zamýšlíme zakoupit. Tato publikace by spotřebiteli měla napomoci lépe se orientovat v problematice značek a jiných symbolů, které může najít na oděvech, textilu a obuvi. Věříme, že to využije ke svému prospěchu.

Ing. Libor Dupal,
předseda Sdružení českých spotřebitelů
spotrebitel@regio.cz

Stručně o autorech:

Ing. Miroslava Dostálová po absolvování Fakulty technologické Vysokého učení technického ve Zlíně (1983) nastoupila do tehdejšího Výzkumného ústavu kožedělného, do zkušebny usní, později do zkušebny obuvi. Na tomto pracovišti, které ovšem měnilo dobou statut i název - nyní se nazývá Institut pro testování a certifikaci, a. s., Zlín, zkušebna kožedělných a textilních materiálů a výrobků, Autorizovaná osoba č. 224, Notified Body No. 1023 - působí dosud. Je přední naší odbornicí v oblasti kvality a zkoušení obuvi.

Ing. Elena Tomanová vystudovala Vysoké učení technické Brno, Fakultu technologickou ve Zlíně, se specializací na technologii plastů, kůže a pryže (1990). Působila jako odborný asistent a výzkumný pracovník a nyní již řadu let působí v Institutu pro testování a certifikaci, a. s., Zlín. Je naší přední odbornicí v oblasti kvality textilu a oděvů a jejich zkoušení.

Na úpravě a doplnění textů se podíleli:

Ing. Libor Dupal, nezávislý expert a konzultant EU pro oblasti technické harmonizace, volného pohybu zboží, ochrany spotřebitele, dozoru nad trhem aj. a předseda Sdružení českých spotřebitelů.

Ing. Zuzana Galajdová, pracovnice Sdružení pro Cenu České republiky za jakost a spolupracovnice Sdružení českých spotřebitelů.

ZNAČKY A INFORMACE NA OBUVI

(Zpracovala Ing. Miroslava Dostálová)

1. ÚVOD

Tradice obuvnické výroby u nás je dlouhodobá. Ta nejznámější kapitola začala s Tomášem Baťou, který ve Zlíně a později i v jiných městech vybudoval prosperující obuvnické továrny. Rozvoj pokračoval i po druhé světové válce a drastický pokles se datuje až počátkem 90. let minulého století, kdy naše trhy raketově ovládlo levné asijské zboží.

Obuv dnes, až na některé výjimky (některá obuv zdravotní a obuv pracovní, ochranná a bezpečnostní) nepodléhá povinnému posouzení před uvedením na trh. Tak se stalo, že je náš český trh doslova zaplaven asijskou obuví, která z velké většiny ani zdaleka nedosahuje kvalitativní úrovně obuvi let minulých.

Český spotřebitel však kvalitní obuv vyžaduje, a pokud se objeví závady, velmi často výrobek reklamuje. Situace se vyvinula až do té míry, že obuv v současné době patří mezi nejčastěji reklamované výrobky u nás. Obchodníci s obuví si často zoufají, neboť vyřizování reklamací není pro ně rozhodně věcí příjemnou. Nebo jsou tací, kteří se reklamacemi prostě nezabývají a tvrději - prohlašují, že reklamovaná vada není žádnou vadou, nýbrž běžným mechanickým opotřebením a z toho důvodu nemá spotřebitel nárok na kladné vyřízení. Vystala tedy otázka, jak tuto situaci řešit. K této problematice se blíže vztahuje třetí část této publikace.

Spotřebitel požaduje kvalitní obuv a chce být o tom informován. Kvalitní obuv se však velmi často na první pohled nedá rozeznat. Samozřejmě, kvalitní design a kvalitní materiály lze s určitou dávkou zkušeností poznat, avšak jsou i vlastnosti skryté, které se projeví až po několika dnech nebo týdnech nošení. Případně je lze vystopovat zkoušením. Výsledky zkoušek jsou pak uvedeny ve zkušebním protokolu. Zadavatel zkoušek však potřebuje informovat spotřebitele, širokou veřejnost, že má kvalitní zboží, a proto výrobci nebo dovozci obuvi mají v současnosti možnost této informace pomocí značek kvality.

Takové značky jsou ovšem nepovinné. Avšak některé výrobky, jmenovitě obuv vycházková, domácí, sportovní a rekreační musí používat ještě jeden druh značení, a to už se jedná o značení povinné. Je to označení použitých materiálů v hlavních částech obuvi pomocí piktogramů. To se ale netýká obuvi pro profesionální použití - pracovní, ochranné a bezpečnostní, která podléhá jiným pravidlům, s povinností připojení označení CE.

Více se o způsobech a pravidlech pro připojování značek a co znamenají dočteme na následujících stránkách.

2. POVINNÉ ZNAČENÍ OBUVI PIKTOGRAMY

Některé druhy obuvi se závazně na základě evropského práva označují piktogramy. U nás je tato povinnost právně zavedena zákonem na ochranu spotřebitele.

2.1 Značky pod zákonem na ochranu spotřebitele

V ČR je ochrana spotřebitele vymezena zákonem 634/1992 Sb. (zákon o ochraně spotřebitele) v platném znění a Občanským zákoníkem 40/1964 Sb. v platném znění.

Zákon o ochraně spotřebitele stanovuje některé podmínky podnikání významné pro ochranu

spotřebitele, úkoly veřejné správy v oblasti ochrany spotřebitele a oprávnění spotřebitelů, sdružení spotřebitelů nebo jiných právnických osob založených k ochraně spotřebitele. Zákon se vztahuje na prodej výrobků a poskytování služeb v případech, kdy k plnění dochází na území ČR.

Na základě tohoto zákona je vyhláškou ministerstva průmyslu a obchodu č. 265/2000 Sb. zapracována směrnice Evropského společenství, která se týká kožedělného průmyslu č. 94/11/ES.

Vyhláška MPO č. 265/2000 Sb. je plně kompatibilní (shodná) s uvedenou směrnicí Evropského společenství. Zavedením vyhlášky je tedy zajištěna shodná ochrana spotřebitele před klamavým označováním údají o materiálovém složení výrobků, jaká je zajištěna ve státech EU, a zároveň se předpokládá omezení nelegálních dovozů těchto výrobků.

Vyhláškou se stanoví podrobnosti o způsobu označování obuvi údají o materiálech použitých v jejich hlavních částech.

§ 1 (Hlavní části obuvi, jejich materiály a způsoby označování) uvádí:

(1) *Označování hlavních částí obuvi, jimiž jsou vrchní část obuvi (dále jen „vrch“), podšívka a stélka, jakož i podešev, údají o materiálech použitých v jejich hlavních částech se provádí obrazovými znaky (piktogramy) nebo názvy v českém jazyce, a to alespoň u jedné boty z páru. Názvy a obrazové znaky (piktogramy) materiálů použitých v jejich hlavních částech jsou uvedeny v příloze č. 1. citované vyhlášky. Obrazové znaky (piktogramy) materiálů použitých v hlavních částech obuvi a obrazové znaky (piktogramy) hlavních částí obuvi se umísťují vedle sebe tak, aby byly viditelné, neodstranitelné, přístupné a rozměry obrazových znaků (piktogramů) dostatečně velké a čitelné tak, aby informace v nich obsažené byly snadno srozumitelné, aby spotřebitel nemohl být uveden v omyl.*

(2) *Obuv se označuje údají o materiálu, který tvoří nejméně 80 % plochy vrchu, podšívky a stélky a nejméně 80 % objemu podešve. V případě, kdy žádný z materiálů nedosahuje nejméně 80 % plochy vrchu, podšívky a stélky nebo 80 % objemu podešve, uvádí se informace o dvou hlavních materiálech, ze kterých se obuv skládá. U vrchu se do celkové plochy nezapočítávají doplňky nebo ztužení (chrániče kotníků, lemování, ozdoby, přezky, poutka, kroužky a drobné příslušenství).*

(3) *Pro označování obuvi údají o materiálech použitých na hlavní části obuvi lze jako techniku označování použít tisknutí, lepení, vyražení nebo připevnění štítku s požadovanými údají k obuvi.*

(4) *Příklady druhů obuvi, na které se tato vyhláška vztahuje, jsou uvedeny v příloze č. 2 vyhlášky.*

§ 2 (Obuv, která nemusí být označována) uvádí:

Označována podle této vyhlášky nemusí být obuv

- bezpečnostní, ochranná a pracovní, pro kterou platí zvláštní právní předpis,
- z azbestových vláken,
- mající povahu hraček, pro které platí zvláštní právní předpis, nebo
- obnošená nebo již použitá.

Příloha č. 1 k vyhlášce č. 265/2000 Sb. stanovuje názvy a odpovídající obrazové znaky (piktogramy) materiálů použitých v hlavních částech obuvi, které mají být označeny (viz obrazové přílohy - příloha č. 7).

Příloha č. 2 k vyhlášce č. 265/2000 Sb. uvádí příklady druhů obuvi, na které se vyhláška vztahuje.

Vyhláška se vztahuje například na následující druhy obuvi:

- polobotková obuv s nízkým nebo vysokým podpatkem, vycházková i domácí,
- kotníčková, poloholeňová, holeňová a vysoká obuv,

- sandály různých typů, obuv s plátěným vrchem a podešví ze spleteného rostlinného materiálu, tenisová, běžecká a jiná sportovní obuv, koupací obuv a jiná rekreační obuv,
- speciální sportovní obuv určená pro sportovní činnost, která je nebo může být opatřena hroty, kolíky, zarážkami, příchytkami, výstupky atd., bruslařská obuv, lyžařská obuv, obuv pro zápasníky a boxery, cyklistická obuv; zahrnuty jsou také komplety sestavené z obuvi a připevněných bruslí nebo kolečkových bruslí,
- baletní obuv,
- obuv tvořená jedním dílcem, vyrobená zejména tvářením z pryže nebo plastů, avšak vyloučeny jsou výrobky pro jedno použití z netrvanlivých materiálů (papír, plastová fólie atd., bez připevněné podešve),
- prežuvky nošené přes jinou obuv, které jsou v některých případech bez patní části,
- jednorázová obuv s připevněnou podešví,
- ortopedická obuv.

2.2 Obuv pro děti do tří let věku

Stávající legislativa týkající se obuvi pro děti do tří let zahrnuje zákon č. 258/2000 Sb. o ochraně veřejného zdraví, ke kterému byla vydána vyhláška Ministerstva zdravotnictví, č. 84/2001 Sb. o hygienických požadavcích na hračky a výrobky pro děti do tří let.

Na základě těchto dvou právních dokumentů platí pro výrobce či dovozce **povinnost uvádět na trh jen bezpečné a hygienicky ověřené výrobky pro děti do tří let**. Protože však vyhláška nezavádí žádnou povinnou značku či spotřebiteli dostupnou informaci o splnění takové podmínky (legislativa vychází z principu, že každý výrobek na trhu stanovené podmínky splňuje, resp. má splňovat), vrátíme se k tomuto tématu později, v části věnované dobrovolným značkám (kap. 3).

2.3 Označení CE na obuvi

U některých typů obuvi, prodávaných třeba i v maloobchodní síti, se můžeme setkat s celkem nenápadným označením CE. Toto označení vyplývá ze zákona č. 22/1997 Sb. o technických požadavcích na výrobky v platném znění, jenž umožňuje zapracování určitých směrnic Evropské unie do našeho právního řádu. Na jeho základě jsou vydávány prováděcí předpisy (nařízení vlády) zaměřené na konkrétní nebezpečí či rizika určitých výrobků či skupin výrobků.

Pro obuv jsou aktuální zejména dvě nařízení vlády, a to

- 21/2003 Sb.** - nařízení vlády, kterým se stanoví technické požadavky na **osobní ochranné prostředky**. Toto nařízení se týká zejm. pracovní, ochranné a bezpečnostní obuvi. Technické požadavky na tyto výrobky, označované jako základní požadavky, jsou uvedeny v příloze nařízení vlády, která je identická s přílohou evropské směrnice 89/668/EHS.
- 336/2004 Sb.** - nařízení vlády, kterým se stanoví technické požadavky na **zdravotnické prostředky**. Nařízení vlády týkající se zdravotní obuvi (obuv dia, pooperační obuv apod.), ortopedických korekčních členů do obuvi, ortopedických vložek apod.

Pro nařízení vlády je charakteristické, že základní požadavky jsou formulovány poměrně „široce“ a důsledně se vyhýbají stanovení konkrétních hodnot nebo limitů. **Přesné hodnoty, limity, zkušební údaje jsou konkretizovány až harmonizovanými českými technickými normami**, což jsou evropské harmonizované normy převzaté do českého systému technických norem a vyhlášené jako

takové (= harmonizované) ve Věstníku Úřadu pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví.

V obou zmíněných nařízeních vlády se hovoří o tzv. ES prohlášení o shodě. ES prohlášení o shodě je část postupu posuzování shody, při kterém výrobce obuvi nebo jeho zplnomocněný zástupce vypracovává prohlášení za účelem jeho předložení příslušným orgánům, jímž osvědčuje, že výrobek (osobní ochranný prostředek, zdravotní obuv) uváděný na trh je ve shodě s požadavky příslušného nařízení vlády. Zároveň tato osoba musí opatřit každý výrobek označením CE. Označení CE, jehož grafická podoba je stanovena rovněž v nařízení vlády, se umísťuje na každý kus výrobku tak, aby toto označení bylo viditelné, čitelné a neszmatelné po celou předpokládanou dobu životnosti tohoto výrobku. Pokud to s ohledem na vlastnosti výrobku není možné, může být označením CE opatřen obal.

Označení CE na výrobku vyjadřuje, že tento splňuje technické požadavky stanovené ve všech právních předpisech, které se na něj vztahují a které toto označení stanovují nebo umožňují, a že byl při posouzení shody dodržen stanovený postup.

Označování profesní (pracovní, ochranné a bezpečnostní) a zdravotní obuvi ale není zase úplně jednoduchou záležitostí. Na každý z těchto typů existuje (harmonizovaná) technická norma, která přesně udává, jaké (další) údaje mají na tom kterém výrobku být. Samozřejmostí pro všechny je např. označení výrobce nebo dovozce a velikost obuvi. U profesní obuvi (tak jako u všech osobních ochranných prostředků) navíc musí být i označení technické normy, podle které byla vyrobena, typ obuvi a datum její výroby. Další značení už závisí na kategorii osobního ochranného prostředku, neboť tyto prostředky jsou podle rizik rozděleny do tří kategorií. I. kategorie je pro výrobky chránící proti úspínění a velmi jemným mechanickým rizikům, jako je odření, poškrábání apod. III. kategorie patří výrobkům, které jsou schopny zachránit život, a kategorie II. patří všem ostatním. Výrobky II. a III. kategorie musí mít zhotovený certifikát o posouzení shody s požadavky stanovenými v právním předpisu od notifikované osoby, která má oprávnění vydávat certifikáty na příslušné výrobky, u III. kategorie navíc jsou povinné ještě pravidelné kontroly systému řízení jakosti, případně kontroly podstatných vlastností výrobku.

U výrobků II. a III. kategorie jsou také přísnější nároky na značení. Značka CE musí být opatřena i číslem notifikované osoby, u níž se prováděla certifikace posouzení shody, a číslem technické normy, doplněně případně o další písmenné označení. Je totiž dosti druhů obuvi, která slouží k ochraně proti mnohým rizikům, a tato rizika se pak uvádějí na obuvi jako jednotlivá písmena, příp. jejich dvojice nebo písmeno s číslicí. Znamená to tedy, pokud je obuv např. označena ČSN EN ISO 20345 A, P, že jde o anti-statickou obuv odolnou proti propíchnutí; atp.

Problematika značení profesní obuvi, patřící pod osobní ochranné prostředky, je poměrně široká a vzhledem k tomu, že spotřebitel se s touto obuví v obchodech zase až tak často neseťká, není třeba se s touto tematikou zabírat až do úplných podrobností. Příklad připojení značky CE k těmto výrobkům je uveden v příloze č. 8.

U zdravotní obuvi je značení poněkud jednodušší, protože ta je zařazena z velké většiny do I. kategorie, nebo, jak se zase hovoří v nařízení vlády č. 336/2003 Sb., je zařazena do 1. třídy.

3. DOBROVOLNÉ ZNAČKY A INFORMACE

3.1 Značka CZECH MADE

(Na úpravě této kapitoly spolupracovala Ing. Zuzana Galajdová, pracovnice Sdružení pro Cenu České republiky za jakost a spolupracovnice Sdružení českých spotřebitelů)

Značka CZECH MADE - „Značka kvality“

Značka CZECH MADE je značka pro kvalitní výrobky (od roku 1993) a pro služby (od roku 1995). Její vznik je spojen s naší novodobou historií po roce 1989 a za vzor si vzala systémy udělování obdobných značek existujících prakticky ve všech vyspělých státech. Stala se svého času naší první a nejznámější značkou kvality.

Cílem označování výrobků značkou CZECH MADE bylo, a je stále, upozornit české spotřebitele na kvalitní výrobky vyrobené v České republice. Setkat se s ní můžeme na některých výrobcích potravinářských, strojírenských, papírenských, dřevařských, chemických, na nátěrových hmotách. Také na textilu či oděvech, bohužel, již momentálně ne na obuvi, jak tomu bylo dříve - proč asi?

Značka vyjadřuje, že výrobek nebo služba splňují špičkovými odborníky stanovená kritéria, že vlastnosti odpovídají požadavkům nejméně v míře srovnatelné s nabídkou kvalitních výrobků / služeb na českém trhu a že byly ověřeny nezávislou organizací.

V roce 2002 byla, opět jako jedna z prvních značek, přijata do Programu Česká kvalita, který je součástí Národní politiky podpory jakosti. (Příklady dalších značek zařazených do tohoto Programu jsou v kap. 8.1.)

Značka CZECH MADE se výrobkům nebo službám propůjčuje na dobu dvou let. Při splnění předem známých podmínek (kladné výsledky náplně kontroly v době platnosti značky) může být opakovaně prodloužena na další dvouleté období.

O značku CZECH MADE musí výrobce nebo poskytovatel služby požádat. On by měl vědět nejlépe, zda jeho výrobek / služba jsou kvalitní, že splňují požadavky obecně závazných předpisů, že převyšují v některých parametrech svou konkurenci, že jeho uživatelé a spotřebitelé jsou s výrobkem / službou dlouhodobě spokojeni, má vytvořeny předpoklady k tomu, aby jeho výrobky byly vyráběny ve stálé jakosti, a má o všem prokazatelné důkazy.

Z toho vyplývá, že značku CZECH MADE může získat každý subjekt, splní-li výše uvedená rámcová kritéria, je podnikatelským subjektem registrovaným v ČR a na trhu je min. 3 roky.

Značka je značkou dobrovolnou. Pro získání značky kvality CZECH MADE musí výrobce, teď se již zaměříme pouze na něj, vyvinout vlastní iniciativu. Výrobce a jeho výrobky nikdo nevybírá a nehodnotí tak, jak je tomu např. při soutěžích a výstavách. Doba, za kterou značku získá, záleží do značné míry také na něm samotném. Pokud plní všechny obecně platné legislativní povinnosti, které se dotýkají výrobku, pak případné ověřování vybraných vlastností, určených špičkovými odborníky jako ukazatele kvality u daného výrobku, může být zvládnuto v krátké době.

Proces vedoucí k získání značky CZECH MADE (pro obuv i pro textil, na něž se zaměřuje druhá část této publikace):

1. Výrobce přihlásí svůj výrobek a požádá o propůjčení značky u správce značky, ve Sdružení pro Cenu ČR za jakost (SCJ) - vyplní Žádost a Dotazník, na jejich základě obdrží Smlouvu o ověřování.
2. Po přijetí Žádosti obdrží výrobce Směrnici a Doložku - soubor požadavků, které vypracovali odborníci z příslušné oblasti a stanovili „normativní předpis“ pro prokázání kvality výrobků. Splnění všech požadavků uvedených ve Směrnici a Doložce je podmínkou nutnou pro propůjčení značky CZECH MADE.

Směrnice a Doložky sledují pět hlavních okruhů (a-e):

- a) plnění obecně platných předpisů (legislativy a technických norem podle druhu výrobku);

- ☛ u obuvi jsou to:
 - Zákon č. 102/2001 Sb., o obecné bezpečnosti výrobků a o změně některých zákonů,
 - Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů,
 - Zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů,
 - Vyhláška MPO č. 265/2000 Sb., kterou se stanoví podrobnosti o způsobu označování obuvi údaji o materiálech použitých v jejich hlavních částech (Směrnice ES 94/11/EC, o označování materiálů použitých v hlavních částech obuvi prodávané spotřebiteli),
 - Vyhláška MZd č. 84/2001 Sb., o hygienických požadavcích na hračky a výrobky pro děti do 3 let;
 - ☛ u textilu jsou to:
 - Zákon č. 102/2001 Sb., o obecné bezpečnosti výrobků a o změně některých zákonů,
 - Zákon č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (platí pro osobní ochranné prostředky),
 - Nařízení vlády č. 21/2003 Sb., kterým se stanoví technické požadavky na osobní ochranné prostředky,
 - Nařízení vlády č. 336/2004 Sb., kterým se stanoví technické požadavky na zdravotní prostředky, ve znění pozdějších předpisů (pokud je textilní výrobek zdravotním prostředkem, aktivně se účastní léčby, např. obvazový materiál),
 - Zákon č. 634/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů,
 - Vyhláška MPO č. 92/1999 Sb., kterou se stanoví způsob označování textilních výrobků údaji o složení materiálu, ve znění pozdějších předpisů (Směrnice ES 96/74/EC a 97/37/EC, o názvech textilií);
 - b) užité vlastnosti výrobku (neměřitelné a měřitelné podle jeho druhu);
 - c) obchodně technické služby pro uživatele (zaměřené zejména na výrobek a jeho obal z pohledu spotřebitele, informace na obalu, značení, záruční podmínky, servis, požadavky obchodu, ekologie obalu atd.);
 - d) spokojenost s výrobkem;
 - e) stabilita vlastností výrobků (jedním z dokladů je např. Certifikát ČSN EN ISO 9001:2001).
 - 3. Výrobce shromáždí doklady prokazující splnění požadavků o kvalitě výrobku požadovaných Směrnicí a Doložkou. Pokud některé podklady nemá, musí je opatřit. Zadá tedy ověření chybějících vlastností do vybraného zkušebního místa. Výběr opět záleží na rozhodnutí výrobce.
 - 4. Výrobce předá shromážděnou dokumentaci SCJ. Následuje ověření shody požadavků specifikovaných ve Směrnici a Doložce s obdrženými podklady inspekčním orgánem SCJ č. 4009, který je od roku 1999 akreditován Českým normalizačním institutem pro akreditaci, o.p.s podle mezinárodní normy ČSN EN ISO/IEC 17020. Výstupem inspekčního orgánu je inspekční zpráva a inspekční certifikát, jako doklady vydané podle normy ČSN EN ISO/IEC 17020 o průběhu a výsledku uskutečněné inspekce.
 - 5. Inspekční zpráva a inspekční certifikát jsou předstupněm pro získání značky CZECH MADE.
 - 6. Výrobce obdrží Oprávnění k užívání značky CZECH MADE s přiděleným registračním číslem a pravidly pro užívání značky po dobu dvou let, vč. grafických variant podoby značky.
 - 7. Povinností výrobce je v předepsaných intervalech zajistit provádění kontroly vybraných vlastností výrobku. Při kladných výsledcích kontrol je možné platnost značky prodloužit.
- Značka Czech Made pak bývá umístěna na viditelných místech výrobku, ať už jako visačka,

nebo natištěná přímo na výrobku či na jeho obalu. Logo značky Czech Made je uvedeno rovněž v příloze.

Správce značky, Sdružení pro Cenu České republiky za jakost (dále též SCJ), je nevládní a nezisková organizace. SCJ bylo založeno v roce 1993 jako zájmové sdružení právnických osob ve smyslu znění občanského zákoníku. Společným cílem všech členů SCJ je podpora podnikání, rozvoj řemesel, obchodu a služeb a ochrana spotřebitele. Členy SCJ jsou rozhodující podnikatelské svazy a sdružení působící v České republice; Svaz průmyslu a dopravy ČR, Svaz obchodu a cestovního ruchu, Svaz českých a moravských výrobních družstev. Na aktivitách SCJ se podílí i jeho další členové jako Česká společnost pro jakost, Sdružení českých spotřebitelů a další organizace a firmy, které působí v oblasti jakosti, zkušebnictví, výroby, služeb a vzdělávání na celém území ČR.

Cílem SCJ a všech jeho aktivit, včetně značky CZECH MADE, je prosazování myšlenky neustálého zlepšování kvality produktů i veškerých činností organizací v ČR, přispívat k vynikajícím podnikatelským výsledkům, spokojenosti všech zainteresovaných subjektů a ke zvýšení konkurenceschopnosti a informovat veřejnost o produktech s ověřenou kvalitou nabízených na domácím trhu a o organizacích dbajících na dodržování jakosti dlouhodobě.

Identifikační údaje

Sdružení pro Cenu České republiky za jakost

Drahobejlova 1452/54, 190 00 Praha 9, Ing. Jaroslav Prachař

tel.: +420 266 109 811, fax: +420 284 742,

e-mail: czechmade@czechmade.cz; www.scj-cr.cz

SCJ je registrováno u Magistrátu hl. m. Prahy pod reg. č. 21/96 jako zájmové sdružení právnických osob.

3.2 Značka „Žirafa“ - Zdravotně nezávadná obuv - bota pro Vaše dítě

Dobrovolná certifikace dětské obuvi s „žirafou“.

V roce 1997 zavedla Česká obuvnická asociace (nyní Česká obuvnická a kožedělná asociace - ČOKA) se sídlem ve Zlíně tzv. dobrovolnou certifikaci dětské obuvi jako reakci na zhoršující se situaci se zásobováním našeho trhu kvalitní zdravotně nezávadnou dětskou obuví.

Byla to bezprostřední reakce na transformační proces, kdy pokles v odbytu obuvi na domácím trhu byl doprovázen prudkým růstem konkurence z dovozu, zvláště levnými výrobky nízké kvality z Číny a dalších asijských zemí. Lékařskými průzkumy a rovněž z klinické praxe je prokázáno, že nekvalitní, zdravotně závadná obuv svou konstrukcí i materiálem může velmi závažně poškodit rostoucí dětskou nohu, a to mnohdy s vážnými následky na celý život. Proto je zapotřebí, aby byla na našem trhu dostatečně široká nabídka zaručeně kvalitní a zdravotně nezávadné dětské obuvi, aby rodiče měli možnost pohodlně si vybrat obuv, která je nejen vhodná po stránce zdravotní, ale která uspokojí také estetické požadavky rodičů i dětí.

Díky intenzivní osvětové činnosti pracovníků ČOKA se do povědomí široké veřejnosti dostala znalost o certifikované dětské obuvi se symbolem žirafy. Od počátku uvedení certifikované dětské obuvi s žirafou na náš trh vyvinula ČOKA a její odborní spolupracovníci širokou škálu podpůrných programů a aktivit, určených nejen výrobcům a prodejcům dětské obuvi, ale především široké veřejnosti, jako jsou prodávací obuvi, lékaři, pedagogičtí pracovníci předškolních a školních zařízení, ale také samotní rodiče malých dětí, jejich prarodiče a rodinní příslušníci. Za nejúspěšnější aktivity můžeme jmenovat např. roz-

hlasové relace v Českém rozhlasu v Praze a v Brně, regionální vysílání v Hradci Králové, vystupování v televizních pořadech, jako jsou např. „Dobré ráno s ČT“, „Snídaně s Novou“ a „Sama doma“, bohatou publikační činnost v denním tisku i v odborných a populárně-vědeckých časopisech, bezplatné poskytování osvětových brožurek o správném obouvání dětí v prodejních obuvi a jejich zaslání rodičům poštou, promítání osvětového filmu o zdravotně nezávadném obouvání dětí v televizi a při školení prodavačů, rodičů a prarodičů malých dětí a v neposlední řadě celostátní výukové kurzy prodavačů obuvi, kterými ČOKA po celou dobu aktivně zvyšovala znalosti o správném prodeji a nákupu zdravotně nezávadné dětské obuvi.

Bohužel v průběhu minulých let mnozí naši výrobci, jako byli např. naši největší výrobci dětské obuvi Sázačan, a.s. Zruč n. Sázavou a BOPO, a.s. Třebíč, ukončili svou výrobu, proto se velmi výrazně ochudila nabídka certifikované dětské obuvi v prodejních, zvláště pak o kvalitní usňovou obuv všech stříhů, velikostí a účelovosti. Proto se mnohdy stává, že rodiče mamě shánějí v našich prodejních kvalitní certifikovanou dětskou obuv, o které již mnoho vědí a rádi by ji svým dětem zakoupili. Zdá se, že jsme si do určité míry již „vychovali“ nejen prodavače, ale i samotné rodiče k odpovědnému přístupu k nákupům dětské obuvi.

Dobrovolná certifikace dětské obuvi se provádí podle Technické specifikace TS-ITC 276/2002 a TS-ITC 2/98. Informace o rozsahu zkoušek souvisejících s certifikací obdrží zájemce na vyžádání v Institutu pro testování a certifikaci, a.s., Zlín (ITC) nebo v sekretariátu ČOKA. ITC zabezpečuje potřebné zkoušky ve vlastních laboratořích, případně přejímá výsledky zkoušek jiných akreditovaných laboratoří v České republice. V průběhu certifikačního procesu působí Komise zdravotně nezávadného obouvání (KZNO) jako poradní orgán Správní rady pro certifikaci ITC, která na základě vlastního posouzení doporučí Správní radě pro certifikaci vydání certifikátu nebo rozhodnutí o odmítnutí certifikovat. Na konstrukční parametry dohlíží lékař ortoped a kvalifikovaný antropolog. V komisi, která obuv hodnotí po všech stránkách, je dále pracovník biomechanické laboratoře, pracovník hygieny a obuvnický technik. Obuv, která získá certifikát, může být, jak bylo výše uvedeno, označena certifikační značkou a registrovanou visačkou s motivem žirafy. S každým držitelem certifikátu je uzavřena licenční smlouva, aby nemohlo docházet ke zneužívání značky. Kontrolu označování dobrovolně certifikované dětské obuvi visačkou žirafy v prodejní síti provádí po dohodě s ČOKA Česká obchodní inspekce. Zneužití značky bude posuzováno jako falzifikát značky a je právně postižitelné.

Na výrobce (dovozce, prodejce) dětské obuvi pro děti do tří let (skupina velikostí 0 a 1) se podle zákona č. 258/2000 Sb. o ochraně veřejného zdraví a vyhlášky č. 84/2001 Sb. o hygienických požadavcích na hračky a výrobky pro děti do tří let vztahuje povinnost zajistit si atesty na materiály u kompletní obuvi. Mají proto většinu nejpodstatnějších zkoušek k dobrovolné certifikaci již hotových. Stačí pouze provést ortopedické a bezpečnostní hodnocení a pak může obuv získat i certifikát a oprávnění nosit visačku s „žirafou“.

Postup při certifikaci:

1. Výrobek se přihlásí k certifikaci podáním vyplněné přihlášky, kterou zájemce (přihlašovatel) obdrží buď v sekretariátu ČOKA, nebo přímo v ITC. Na přihlášce jsou uvedeny všechny požadované náležitosti.
2. Vyplněnou přihlášku je třeba doručit do ITC. K přihlášce se přiloží:
 - 2 páry obuvi (výrobek musí být označen velikostí a obvodovou skupinou dle příslušných norem).
 - Technický popis s vyobrazením výrobku (náčrty, fotografie).

- Kupon vrchového a podšívkového materiálu použitého na výrobku (cca formát A4).
 - Nelze-li kupony předložit a z výrobku nelze odebrat dostatečnou plochu materiálu na testy, dodá se další pár obuvi.
 - Doklad o zdravotní nezávadnosti použitých materiálů.
 - Výsledky zkoušek jiných akreditovaných laboratoří (jsou-li k dispozici).
 - Doklad o certifikaci systému řízení jakosti.
3. ITC uzavře se zákazníkem smlouvu, která zejména potvrzuje přijetí přihlášky, stanovuje rozsah certifikační činnosti, termín vydání certifikátu a cenu za provedení certifikace. Termín vydání certifikátu je minimálně dva měsíce od podání přihlášky k certifikaci (za předpokladu splnění požadovaných náležitostí, a to zejména předání vzorků, dokladů o zdravotní nezávadnosti použitých materiálů, předání výsledků zkoušek jiných akreditovaných laboratoří a zaplacení zálohy).
 4. Předběžné hodnocení obuvi Komisí zdravotně nezávadného obouvání (KZNO), zdali výrobek odpovídá příslušným ortopedickým kritériím (stříhové provedení, tuhost obuvi, opatky apod.).
 5. V případě kladného hodnocení KZNO zahájí ITC zkoušky předloženého vzorku výrobku.
 6. V případě, že výrobek bude splňovat všechna potřebná kritéria, KZNO posoudí a ITC vydá certifikát, jehož platnost je až 3 roky v závislosti na výsledcích typových zkoušek a na úrovni zajištění stálé jakosti ve výrobním procesu.
 7. Obuv, která získá certifikát, může být označena certifikační značkou a registrovanou visačkou (s motivem žirafy a logotypem „bota pro Vaše dítě“), kterou zájemce obdrží u ČOKA na základě vydaného certifikátu. S každým držitelem certifikační značky, který bude chtít používat při prodeji visačku s motivem žirafy, uzavře ČOKA licenční smlouvu, ve které jsou stanoveny přesné podmínky pro užívání značky. Tímto způsobem je zabráněno zneužívání značky či její nesprávné používání. Bude-li obuv takto označena, je povinností výrobce či dovozce přikládat kopii certifikátu ke každé dodávce směřující do maloobchodní sítě. Kontrolu označování dobrovolně certifikované dětské obuvi visačkou žirafy v prodejní síti provádí na základě dohody s ČOKA Česká obchodní inspekce. Zneužití značky bude posuzováno jako falzifikát značky a je právně postižitelné.
- Logo „Žirafa“ společně s visačkou je uvedeno v příloze 2 a 3.

Kontakty:

ČESKÁ OBUVNICKÁ A KOŽEDELNÁ ASOCIACE

tě. T. Bati 5267, 760 06 Zlín

tel.: 577 435 411, tel./fax: 577 525 230, e-mail: coka@leatherindustry.cz

Kontaktní osoba: PhDr. Vlasta Mayerová

INSTITUT PRO TESTOVÁNÍ A CERTIFIKACI, a.s.

tě. T. Bati 299, 764 21 Zlín - Louky

tel.: 577 601 274, fax: 577 601 387, e-mail: itc@itczlin.cz

Kontaktní osoba: Ing. Miroslava Dostálová

3.2.1 Obuv pro děti do tří let věku

Jak již bylo uvedeno, s certifikací „Žirafa“ velmi úzce souvisí ověřování hygienické nezávadnos-

ti dětské obuvi, a to zejména té pro děti do tří let věku.

Dne 1. ledna 2001 nabyl platnosti zákon č. 258/2000 Sb. o ochraně veřejného zdraví, ke kterému byla vydána vyhláška č. 84/2001 Sb. o hygienických požadavcích na hračky a výrobky pro děti do 3 let. Na základě těchto dvou právních dokumentů hlavní hygienik České republiky s účinností od 1. ledna 2001 již nevydává tzv. osvědčení, že výrobek (obuv, hračka atd.) odpovídá hygienickým požadavkům na základě hygienického hodnocení např. Státního zdravotního ústavu v Praze nebo okresních hygienických stanic. **Povinnost uvádět na trh jen bezpečné a hygienicky ověřené výrobky pro děti do 3 let však zůstává.** (Viz též kap. 2.2.)

Součástí zmíněné vyhlášky č. 84/2001 Sb. je také vymezení **specifických požadavků na dětskou obuv** (§12, odst. 1 - 4):

- (1) Uzavřená obuv o velikosti chodidla 105 až 165 mm nesmí být plně zhotovena ze syntetických materiálů. To neplatí, jde-li například o koupací obuv a obuv účelovou tvořenou jedním dílcem, vyrobenou zejména tvářením z pryže nebo plastů, jako jsou holínky nebo nepropustná zimní obuv.
- (2) Materiály používané k výrobě svršku a podšívky při výrobě obuvi o velikosti chodidla 105 až 165 mm musí mít propustnost pro vodní páry minimálně 2,0 mg.cm⁻² h⁻¹.
- (3) Materiály používané k výrobě stélek při výrobě obuvi o velikosti chodidla 105 až 165 mm musí mít absorpci vody nejméně 35 procent a desorpci vody nejméně 40 procent.
- (4) Jednotlivé druhy materiálů používané k výrobě stélek a podšívky u obuvi o velikosti chodidla 105 až 165 mm nesmí překročit hygienické požadavky stanovené touto vyhláškou.

Je tedy povinností výrobce nebo dovozce obuvi pro děti do 3 let věku, aby si zajistil vykonání příslušných zkoušek a ověřil tak, že je obuv hygienicky nezávadná. Obuv pak sice nemusí mít žádnou povinnou ani nepovinnou značku, ale přesto se vyhláška o značení a písemném prohlášení v § 4 zmiňuje. Obuvi se týká odst. 2 vyhlášky.

Značení a písemné prohlášení dle § 4:

- (2) K výrobkům pro děti na všech úrovních obchodní činnosti kromě maloobchodního prodeje musí být přiloženo písemné prohlášení osvědčující, že výrobky splňují hygienické požadavky stanovené touto vyhláškou.

I když má tedy prodávaná obuv vše v pořádku, v tomto případě se rodič, který chce koupit hygienicky nezávadnou obuv, vlastně nic nedozví. A právě i proto byla zavedena značka „Žirafa“, neboť každý výrobce nebo dovozce obuvi pro děti do tří let, který chce získat tuto značku, musí mít zároveň vykonány všechny zkoušky, které nařizuje vyhláška č. 84/2001 Sb.

3.3 Značka shody s technickou normou

Značky shody ČSN - TEST a ČSNI - TEST (resp. nově ČNI - TEST, neboť od počátku roku 2005 Český normalizační institut změnil svůj akronym ČSNI na ČNI) (dále jen značka shody s normou) jsou formou licence propůjčené certifikační značky založené na posuzování shody (hodnocení shody a certifikaci) a dohledu třetí stranou, včetně registrace certifikovaného výrobku ze strany ČNI, prokazující uživateli a spotřebitelům splnění a následně dodržování shody příslušného výrobku s požadavky odpovídající normy.

Systém udělování značky shody s normou je spravován Českým normalizačním institutem (dále jen ČNI) a navazuje na systémy uplatňované v rámci evropských normalizačních organizací CEN a CENELEC a na obdobné národní systémy používané ve většině evropských zemí.

V rámci tohoto systému se zpřístupňuje značka shody s normou všem žadatelům, kteří chtějí prokázat splnění a následně dlouhodobé dodržování shody svých výrobků s odpovídajícími normami v rozmezí platnosti certifikátu, resp. licence.

Značky shody ČSN - TEST a ČNI - TEST jsou vlastnictvím ČNI, jsou registrovány a právně chráněny. Užívání těchto značek shody s normou je povoleno pouze za podmínek stanovených v těchto pravidlech a v příslušných programech hodnocení shody, k jejichž dodržování je držitel licence smluvně zavázán ve smluvních podmínkách vypracovaných oprávněným zkušebním a certifikačním místem (dále jen OZCM) pověřeným ČNI k posuzování shody výrobku s normou, tj. hodnocení shody a certifikaci (dále jen posuzování shody) a k následnému dohledu. Programy hodnocení shody pro jednotlivé výrobky/skupiny výrobků zpracovávají OZCM. Žadatel získá licenci k užívání značky shody s normou po splnění všech požadavků stanovených v programu hodnocení shody a po udělení certifikátu příslušným OZCM.

Licence k užívání značky shody s normou je platná, pokud jsou plněny podmínky stanovené pro její udělení. Certifikát zpracovaný OZCM musí obsahovat obecné ustanovení o časovém omezení platnosti licence k užívání značky shody s normou, která je vázána na dobu platnosti příslušné normy a na dobu, po kterou nedojde ke změně příslušného výrobku.

Držitel licence je povinen ohlásit příslušnému OZCM a ČNI jakékoli změny výrobku, které by mohly ovlivnit výsledky hodnocení shody zjištěné při posuzování shody. OZCM je oprávněno pozastavit užívání licence na omezenou dobu v případech zjištění nesouladu kontrolovaných znaků výrobku s výsledky hodnocení shody, a to do doby odstranění nedostatků. O výše uvedených skutečnostech OZCM neprodleně informuje ČNI.

Postup udělení licence k užívání značky shody

Žadatel musí nejprve podat vyplněnou žádost. Na základě potvrzené žádosti je mu vydán zkušebním místem OZCM program hodnocení shody a následně jsou vykonány zkoušky.

Vyhoví-li posuzovaný výrobek požadavkům programu hodnocení shody, vypracuje zkušební místo OZCM závěrečný protokol a vystaví certifikát, vyjadřující shodu a udělující právo užívat značku shody s normou, což představuje zároveň udělení licence. Certifikát je označen předepsaným číslem a podepsán oprávněným zaměstnancem OZCM. Kopii certifikátu a závěrečného protokolu předá zkušební místo na ČNI.

Po udělení certifikátu ČNI registruje výrobek, kterému byla udělena licence k užívání značky shody s normou, archivuje kopii certifikátu a závěrečného protokolu, vykonává dohled nad platností licence ve vztahu k platnosti příslušné technické normy.

Zkušební místo OZCM dohlíží ve smluvně stanoveném rozsahu, zda držitel licence dodržuje podmínky, za kterých byla udělena licence k užívání značky shody s normou, s cílem zabezpečení trvalé shody výrobku s požadavky stanovenými příslušnou technickou normou po dobu platnosti certifikátu, resp. licence. Povinností držitele licence je umožnit OZCM vykonávání dohledu v dohodnutém rozsahu.

Odbornou složkou systému značky shody s normou je Certifikační výbor, jehož základním úkolem je posuzování vhodnosti jiných než českých technických norem k použití při posuzování shody a jejich registrace.

Certifikační výbor dále dohlíží na:

- návaznost české značky shody ČSN TEST s evropskou značkou Keymark,

- uplatňování a podporu značek shody s technickou normou,
 - ochranu značek před zneužitím,
 - řízení rejstříku certifikovaných výrobků s udělenou značkou,
 - dostupnost údajů o vydaných licencích podle kategorie výrobků a údajů o dozoru.
- Certifikační výbor je tvořen zástupcem ČNI a vždy jedním zástupcem z každého OZCM. Značka shody se umísťuje na vlastní výrobek. Tam, kde to není možné nebo praktické, lze umístit značku shody na visačku, na obal výrobku nebo na návod k jeho používání a údržbě. Značky shody lze užit i v různých tiskovinách (v dopisech) a reklamních letáčích, ale pouze v návaznosti na příslušnou licenci pro příslušný výrobek. Koncepty odpovídajících tiskovin je nutno před zveřejněním předložit ke schválení ČNI. Používání značky shody s normou nebrání použití jiných certifikačních značek na výrobku. Loga značky ČSN TEST jsou uvedena v příloze č. 4.

3.4 Značka SDH OOPP

„Dobrovolné hodnocení osobních ochranných pracovních prostředků“
Všechny osobní ochranné pracovní prostředky (dále též OOPP), které jsou uváděny na trh v České republice a v Evropské unii, musí splňovat základní hygienické a bezpečnostní požadavky, které jsou uvedeny v příslušné legislativě, resp. v harmonizovaných normách. Používání takových výrobků je bezpečné, pokud jsou používány k určenému účelu a je zaručena ochrana před riziky v rozsahu, jak je deklaruje výrobce.

Spotřebitel nemá o bezpečnosti takového výrobku žádnou specifickou informaci, s výjimkou označení CE, které je deklarováno se základními požadavky příslušných právních předpisů ČR, resp. EU. Toto označení sice není určeno spotřebiteli, nicméně i on je může jako určitou informaci vnímat a využít jí, rozumí-li správně jejímu smyslu. Aplikace označení CE byla popsána výše. Je však potřeba si uvědomit, že i mezi výrobky osobních ochranných prostředků, které splňují základní požadavky právních předpisů (a jsou tedy označeny CE), jsou rozdíly dané například komfortem nošení, životností nebo jinými vlastnostmi nad rámec základních požadavků. S cílem vytvořit platformu pro hodnocení nadstandardních vlastností osobních ochranných pracovních prostředků vzniklo Sdružení dobrovolného hodnocení osobních ochranných pracovních prostředků.

Hlavním cílem Sdružení je zavést a následně udržovat v ČR systém dobrovolného hodnocení a ověřování kvality OOPP nad rámec požadavků zákonné legislativy, a tím přispívat ke zvyšování kvality, komfortu nošení, životnosti, konkurenceschopnosti a respektování požadavků ochrany životního prostředí při práci s OOPP.

Praktický postup dobrovolného hodnocení spočívá v nasazení výrobku v reálných podmínkách po dostatečně dlouhou dobu tak, aby bylo možno objektivně a komplexně vyhodnotit jeho vlastnosti. Pracovníci Sdružení určí počet potřebných vzorků, které pak předají zkušebními místům (provazům, institucím, zařízením, kde se příslušné OOPP běžně používají). Zde jsou tyto výrobky podrobeny zkouškám praktickým nošením (používáním). Zkušební osoby na základě zjištěných vlastností provádějí v pravidelných intervalech vyhodnocení nošených výrobků do dodaných formulářů.

Závazná pravidla hodnocení výrobků zahrnují hodnocení OOPP podle pěti základních oblastí

- a) vybavení

- b) jakosti jednotlivých dílů a komponentů výrobku
- c) vlastnosti při používání
- d) odolnosti a soudržnosti jednotlivých součástí výrobku
- e) péče o výrobek a jeho ošetřování

Hodnocení musí být vždy jednoznačné. Výrobek nebo jeho vlastnost se hodnotí jako

- ① velmi dobrý
- ② dobrý
- ③ uspokojivý
- ④ vyhovující
- ⑤ nevyhovující

Jakýkoliv parametr hodnocený ⑤ znemožňuje udělení značky. Pokud ve výsledném hodnocení je hodnocení dvakrát ④, rovněž toto znemožňuje udělení značky.

Zkušenosti z používání nakonec vyhodnocuje nezávislá odborná komise, na konečném rozhodování se podílejí i zástupci českých autorizovaných a notifikovaných osob, působících v oblasti OOPP. V případě, že se výrobek v praktickém používání osvědčí, je mu udělena značka kvality, která je používána v rámci jednotného, státem podporovaného národního Programu česká kvalita.

Značka kvality na osobním ochranném pracovním prostředku znamená pro uživatele záruku spokojenosti a dobře investovaných peněz do výrobku, který splňuje více než jen to, co musí.

Způsob hodnocení výrobků byl ověřován v jedné z nejrizikovějších oblastí - při lesnických a dřevozpracujících činnostech. Po celkovém vyhodnocení systému a proověření účinnosti je připraven k uplatnění i pro ostatní oblasti užití OOPP. Je tak možno hodnotit prakticky jakékoliv osobní ochranné pracovní prostředky, které se reálně používají v našich podmínkách, např. obuv, rukavice, oděvy, brýle, přilby apod. Hodnotí se jak výrobky základních vlastností, které lze používat při mnoha různorodých činnostech v rozličných prostředích, tak také vysoce speciální výrobky pro jednotlivé určené činnosti.

Postup při ověřování výrobků praktickým nošením je následující:

- zájemce (zadavatel) o nadstandardní hodnocení OOPP vyplní tiskopis „Přihláška“, který odevzdá zároveň s určeným počtem vzorků OOPP na sekretariát Sdružení;
- „Přihláška“ a zkušební vzorky jsou zaevidovány, zadavatel dostane potvrzení o převzetí;
- pro každý výrobek je vyplněna „Karta výrobku“ a připraveny testovací listy;
- vzorky, spolu s testovacími listy, jsou předány k ověření na vtypovaná pracoviště;
- stav vzorků při užívání je sledován po předem určené době (např. po 3 měsících), výsledky zapisuje pracoviště do testovacích listů;
- získané částečné výsledky se vyhodnotí v protokolu;
- pokračuje se v ověřování OOPP v jiných ročních obdobích až do předem stanoveného ukončení praktických zkoušek;
- po ukončení praktických zkoušek se provede celkové vyhodnocení a vydá se „Závěrečný zkušební posudek“;
- při kladném celkovém výsledku hodnocení v „Závěrečném zkušebnímu posudku“ je zadavatel oprávněn používat značku (piktogram) nadstandardního výrobku, toto právo je mu přídáváno představiteli Sdružení v písemné podobě.

Správce značky:

Sdružení dobrovolného hodnocení osobních ochranných pracovních prostředků (SDH OOPP)

Kontaktní osoba: Jiří Kučera (viz dále)

Kritéria pro udělení:

Značka je udělována výrobkům, které splňují jednak požadavky zák. č. 22/1997 Sb., ve znění pozdějších předpisů a nařízení vlády č. 172/1997 Sb., ve znění pozdějších předpisů, jednak požadavky nadstavbové, zejména z hlediska uživatelů. Jedná se o systém hodnocení třetí nezávislou stranou. Kontroly provádí autorizovaná osoba pověřená dozorcí radou v intervalech 12 měsíců.

Doba platnosti: 3 roky

Podrobnější informace o Programu česká kvalita a dobrovolném hodnocení osobních ochranných prostředků, případně i přihlášky k dobrovolnému hodnocení je možno obdržet u následujících organizací:

Sdružení dobrovolného hodnocení osobních ochranných pracovních prostředků

Dr. Jiří Kučera, tel. 234462668, 602239640

e-mail: kucera.jiri@cmkos.cz, nám. W. Churchilla 2, 113 59 Praha 3

Institut pro testování a certifikaci, a. s. Zlín

Ing. Miroslava Dostálová, tel. 577601274, e-mail: mdostalova@itczlin.cz

tř. T. Bati 299, 764 21 Zlín

4. ZÁVĚR

Na úplný závěr této exkurze po českých značkách na obuvi musíme znovu připomenout význam všech snah o značení takových rizikových produktů, jako je obuv. Ať už byly v minulosti zaznamenány různé snahy o zdiskreditování některých komerčních značek, zkušební místo společně s příslušným orgánem nikdy nedá právo k využívání značky výrobku zadarmo. A tím není myšlena finanční stránka této akce, nýbrž se jedná o prověřovací postupy, které, jak je patrné i z předešlého, jsou přísné. Institut pro testování a certifikaci se již podílel na zkoušení výrobků všech značek, které jsou výše popsány. Mnohdy to byla cesta trnitá a výrobce musel spoustu věcí napravit, než dostal příslušný certifikát a posléze právo užívat značku. Výrobky, které nyní značku užívají, patří většinou ve své kategorii k tomu nejlepšímu a hlavně se s nimi zdaleka nemohou srovnávat produkty jihovýchodní Asie, prodávané na tržištích, ale i v některých „kamených“ obchodech. Nelze také říci, která značka by byla pro obuv lepší, každá má své opodstatnění, svoje místo v celém systému. Proto lze spotřebitelům jenom doporučit, aby vždy při nákupu obuvi dávali přednost obuvi, která je opatřena některou z popsanych značek, před obuví, která není označena nijak.

Obrazové přílohy

Příloha č. 1: Logo značky Czech Made

Příloha č. 2: Logo značky Žirafa

Příloha č. 3: Registrovaná visačka s logem Žirafa

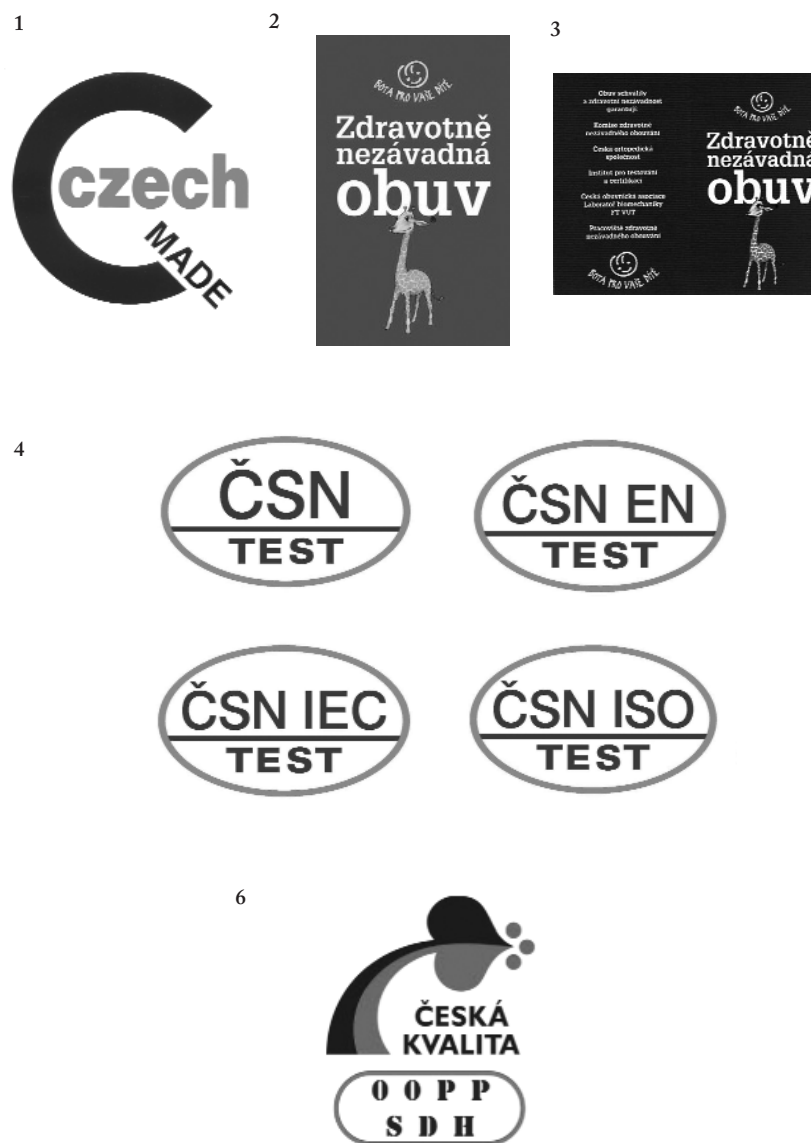
Příloha č. 4: Loga značky shody s technickou normou - ČSN test

Příloha č. 5: Vzor certifikátu značky ČSN test

Příloha č. 6: Logo značky SDH OOPP

Příloha č. 7: Názvy a odpovídající obrazové znaky (piktogramy) materiálů použitých v hlavních částech obuvi, které mají být označeny - Příloha č. 1 k vyhlášce č. 265/2000 Sb.

Příloha č. 8: Označení CE - výrobek je ve shodě se základními požadavky příslušných právních předpisů

Příloha č. 5: Vzor certifikátu značky ČSN test

Název a adresa OZCM _____
 vydává z pověření Českého normalizačního institutu

CERTIFIKÁT

(příslušná značka ČSN/TEST)

číslo: (č. OZCM-rok (posl. dvojčíslí)- poř. číslo certifikátu)

žadatel (název organizace, adresa): _____

identifikační číslo: _____

na výrobek: _____

technická specifikace: _____

typové označení: _____

odvozené modifikace: _____

obchodní jméno výrobce (v případě, že není totožný výrobce se žadatelem): _____

Na základě prověření technické dokumentace, provedených zkoušek a prověrky vnitropodnikových opatření výrobce a zavedeného systému managementu jakosti (doplnit název OZCM) tímto certifikátem potvrzuje, že u vzorku předmětného výrobku zjistil shodu jeho vlastností s požadavky (doplnit označení normy ČSN).

Tento certifikát opravňuje držitele používat značku ČSN/TEST v souladu s Pravidly udělování licence k užívání značky shody výrobku s normou.

Certifikát byl vydán na základě závěrečného protokolu č. _____ ze dne _____, vystaveného (doplnit název OZCM), protokolu o zkoušce č. _____ ze dne _____, vystaveného OZCM č. _____

Certifikát platí _____ (doplnit počet let) let od data vydání za předpokladu, že jeho držitel neporuší Pravidla pro nakládání s certifikátem.

Pravidla pro nakládání s certifikátem a podmínky jeho platnosti jsou uvedeny na druhé straně.

V _____ dne _____

podpis vedoucího OZCM

Příloha č. 7: Názvy a odpovídající obrazové znaky (piktogramy) materiálů použitých v hlavních částech obuvi, které mají být označeny - Příloha č. 1 k vyhlášce č. 265/2000 Sb.

Piktogram pro:

Useň

Textilii

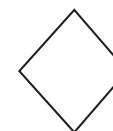
Vrch

Povrstvenou useň

Ostatní materiály

Podšívku a stélku

Poděšev

Příloha č. 8: Značka CE - značka shody s technickou normou

CE 01 1023
EN 345

<i>Legenda</i>	
<i>CE</i>	<i>označení CE</i>
<i>01</i>	<i>rok, ve kterém byla značka připojena (2001)</i>
<i>1023</i>	<i>identifikační číslo osoby notifikované Evropskému společenství</i>
<i>EN 345</i>	<i>harmonizovaná norma použitá pro posouzení shody</i>

ZNAČKY A INFORMACE NA TEXTILU

(Zpracovala Ing. Elena Tomanová)

5. ZÁKLADNÍ POJMY

Textilním výrobkem se rozumí textilní vláknenná surovina, délková a plošná textilie, textilní kusový výrobek, oděvní výrobek, a to v kterékoliv fázi zpracování, a textilní výrobky obsahující textilní složku v následujícím rozsahu:

- výrobky, které obsahují minimálně 80 % textilních vláken z celkové hmotnosti,
- potahy čalouněného nábytku, deštníků a slunečníků, pokud obsahují minimálně 80 % váhových textilních komponent,
- textilní složky vícevrstevných podlahových krytin, matrací a výrobků pro kempování, oteplovací vložky rukavic a obuvi, pokud tyto části nebo vložky činí minimálně 80 % z celkové hmotnosti výrobku,
- textilie obsažené v jiných výrobcích, kde je jejich složení specifikováno, a pokud tvoří neodělitelnou část těchto výrobků.

Textilním vláknem se rozumí útvar charakterizovaný ohebností, jemností a vysokým poměrem délky k průřezu, vhodný pro textilní zpracování, včetně ohebných pásků nebo dutinek o šířce maximálně 5 mm.

6. LEGISLATIVNÍ ZÁKLAD

6.1 Složení materiálu

Podmínky týkající se značení textilních výrobků pro výrobce a prodávající v České republice upravuje zákon o ochraně spotřebitele č. 634/1992 Sb. v platném znění.

Podle novely č. 104/1995 tohoto zákona musí prodávající zajistit, aby jím prodávané textilní výrobky byly přímo viditelně a srozumitelně označeny

- a) názvem výrobku, označením výrobce nebo dovozce, popřípadě dodavatele, údaji o hmotnosti nebo množství nebo velikosti, popřípadě rozměru, dalšími údaji potřebnými dle povahy výrobku k jeho identifikaci, popřípadě užití,
- b) též údaji o složení materiálu.

Dále výrobek musí být v okamžiku nabídky označen cenovkou.

- jednoznačná cena musí být oběma smluvním stranám jasná předem

- cenovka nesmí na výrobku překrývat jiné údaje

Způsob označování textilních výrobků údaji o složení materiálu je stanoven vyhláškou Ministerstva průmyslu a obchodu ČR č. 92/1999 Sb. v platném znění.

Při označování jednotlivých druhů vláken se používají jejich celé druhové názvy.

V tabulce č. 1 je uveden přehled názvů vláken a jejich popis.

Tabulka I

Pořadové číslo	Název vlákna	Popis vlákna
1	vlna	vlákno z ovčího nebo jehněčího rouna (<i>Ovis aries</i>)
2	alpaka, lama, velbloud, kašmír,	srst zvířat: alpaka, lama, velbloud, kašmírská koza,

	mohér, angora, vikuňa, jak, guanako, kašgora, bobr, vydra, včetně slova „vlna“ nebo „srst“ nebo bez těchto slov	angorská koza, angorský králík, vikuňa, jak, guanako, kašgorá koza (kříženec kašmírské a angorské kozy), bobr, vydra
3	zvířecí chlupy nebo žíně (lze doplnit údajem o druhu zvířete, např. hovězí chlupy, koňské žíně)	srst různých zvířat, neuvedených v položce 1 nebo 2
4	hedvábí	vlákno získané ze snovacích žláz hmyzu
5	bavlna	vlákno získané z tobolek bavlníku (<i>Gossypium</i>)
6	kapok	vlákno získané z plodu kapoku (<i>Geiba pentandra</i>)
7	len	vlákno získané z lýka rostliny lnu (<i>Linum usitatissimum</i>)
8	konopí	vlákno z lýka rostliny konopí (<i>Cannabis sativa</i>)
9	juta	vlákno získané z lýka <i>Corchorus olitorus</i> a <i>Corchorus capsularis</i> . Pro účely této vyhlášky jsou do pojmu juta zahrnována rovněž lýková vlákna z druhů <i>Hibiscus cannabinus</i> , <i>Hibiscus sabdariffa</i> , <i>Abuliton avicennae</i> , <i>Urena lobaa</i> , <i>urena sinuta</i> .
10	abaka (manilské konopí)	vlákno získané z listů <i>Musa textile</i>
11	alfa	vlákno získané z listů <i>Stipa tenacissima</i>
12	kokos	vlákno získané z plodů <i>Cocos nucifera</i>
13	broom	vlákno získané z lýka <i>Cytisus scoparius</i> anebo <i>Spartium Junceum</i>
14	ramie	vlákno získané z lýka <i>Boehmeria nivea</i> a <i>Boehmeria tenacissima</i>
15	sisal	vlákno získané z listů <i>Agave sisalana</i>
16	bengálské konopí	vlákno získané z lýka <i>Crotalaria juncea</i>
17	henequen	vlákno získané z lýka <i>Agave Fourcroydes</i>
18	maguey	vlákno získané z lýka <i>Agave Cantala</i>
19	acetát	vlákno z acetátu celulózy, v němž je min. 74 % a max. 92 % hydroxylových skupin acetylováno
20	alginát	vlákno získané z kovových solí kyseliny alginové
21	měďnaté vlákno	regenerované celulózové vlákno získané měďnatoamoniakálním postupem
22	modal	regenerované celulózové vlákno s vysokou pevností při přetrhu a vysokým modulem za mokra
23	protein	vlákno získané z přírodních proteinových látek, regenerované a stabilizované chemickými činidly
24	triacetát	vlákno z acetátu celulózy, v němž je min. 92 %

		hydroxylových skupin acetylováno
25	viskóza	regenerované celulózoové vlákno získané postupem pro výrobu viskózy, při kterém vzniká kontinuální a diskontinuální vlákno
26	akryl	vlákno z lineárních makromolekul, které mají v řetězci min. 85 % akrylonitrilových jednotek
27	chlorovlákn	vlákno z lineárních makromolekul, které mají v řetězci více než 50 % chlorovaných vinylových nebo vinylidenových jednotek
28	fluoretylen	vlákno z lineárních makromolekul, tvořených fluorovanými alifatickými uhlovodíkovými monomery
29	modakryl	vlákno z lineárních makromolekul, které mají v řetězci min. 50 % a max. 85 % akrylonitrilových jednotek
30	polyamid nebo nylon	vlákno ze syntetických lineárních makromolekul, které mají v řetězci opakující se amidové skupiny, z nichž min. 85 % je připojeno k alifatickým nebo cykloalifatickým jednotkám
31	aramid	vlákno ze syntetických lineárních makromolekul, sestávajících z aromatických skupin spojených amidovými nebo imidovými vazbami, z nichž min. 85 % přímo spojuje dva aromatické kruhy. Pokud se vyskytnou imidové vazby, jejich počet nepřesáhne počet amidových vazeb.
32	polyimid	vlákno ze syntetických lineárních makromolekul, které mají v řetězci opakující se imidové jednotky
33	lyocel	regenerované celulózoové vlákno získané rozpouštěním a sprádním v organickém rozpouštědle, aniž dojde k chemické modifikaci
33a	polyaktid	vlákno z lineárních makromolekul, které mají v řetězci nejméně 85 % (hmot.) esterových jednotek kyseliny mléčné získaných z přirozeně se vyskytujících cukrů, které má teplotu tání nejméně 135 °C
34	polyester	vlákno z lineárních makromolekul, které mají v řetězci min. 85 % esteru diolu a kyseliny tereftalové
35	polyetylen	vlákno z nesubstituovaných alifatických nasycených uhlovodíkových makromolekul
36	polypropylen	vlákno z alifatických nasycených uhlovodíkových lineárních makromolekul, kde metylové skupiny vázané na každém druhu uhlíku řetězce jsou uspořádány izotakticky, bez dalších substitucí

37	polykarbamid	vlákno z lineárních makromolekul, které mají v řetězci opakující se ureylenovou funkční skupinu (NH-CO-NH)
38	polyuretan	vlákno z lineárních makromolekul složených z řetězců s opakující se uretanovou funkční skupinou
39	vinylal	vlákno z lineárních makromolekul, jejichž řetězec je vytvořen z polyvinylalkoholu s různým stupněm acetylace
40	trivinyl	vlákno na bázi terpolymeru, složeného z akrylonitrilu, chlorovaného vinylového monomeru a vinylového monomeru, z nichž žádný není zastoupen podílem větším než 50 % z celkové hmotnosti
41	elastodien	pružné vlákno vytvořené z přírodního nebo syntetického polyizoprenu nebo vytvořené z jednoho nebo více dienu polymerovaných s jedním nebo několika vinylovými monomery nebo bez nich a které po protažení až na trojnásobek své délky a uvolnění se rychle regeneruje v podstatě na svou původní délku
42	elastan	pružné vlákno složené min. z 85 % ze segmentovaného polyuretanu a které protažením až na trojnásobek své délky a uvolnění se rychle regeneruje v podstatě na svou původní délku
43	skleněné vlákno	vlákno vyrobené ze skla
44	název vlákna odpovídá materiálu, ze kterého je vlákno vyrobeno, např. vlákno kovové (metalické, metalizované), azbestové, papírové, a to včetně slov „vlákno“ nebo „nit“ nebo bez těchto slov	vlákno získané z různorodých nebo nových materiálů, jiných, než které jsou uvedeny výše

Tabulka č. II uvádí seznam výrobků, které nepodléhají povinnému označování údaji o složení materiálu

Tabulka II

1.	pásky na přidržování rukávů
2.	pásky k hodinkám z textilních materiálů
3.	etikety a štítky
4.	držáky na nádobí z textilních materiálů s výplní
5.	kryty na kávové konvice
6.	kryty na čajové konvice

7.	chrániče rukávů
8.	rukávníky jiné než z vlasových materiálů
9.	umělé květiny
10.	polštářky na jehly
11.	nánosované plachtoviny
12.	podkladové a výztužné textilie
13.	plstí
14.	staré upravené textilní výrobky, výslovně takto specifikované
15.	kamaše
16.	použité obaly, prodávané jako takové
17.	plstěné klobouky
18.	zásobníky z textilních materiálů, měkké a bez výztuhy
19.	cestovní potřeby z textilních materiálů
20.	ručně vyšíváné tapiserie dohotovené nebo určené k dohotovení a materiály pro jejich výrobu, včetně vyšívacích nití speciálně určených pro tyto tapiserie a prodávaných samostatně
21.	zdrhovadla
22.	knoflíky a spony potažené textilním materiálem
23.	obaly na knihy z textilních materiálů
24.	hračky
25.	textilní části obuvi s výjimkou oteplovacích vložek
26.	stolní podložky z několika složek o ploše max. 500 cm ²
27.	ohnivzdorné rukavice a oděvy
28.	kryty na vajíčka
29.	pouzdra na kosmetické potřeby
30.	textilní váčky na tabák
31.	textilní pouzdra na kosmetické potřeby
32.	sportovní chrániče s výjimkou rukavic
33.	pouzdra pro toaletní potřeby
34.	potřeby pro čištění bot
35.	výrobky pro použití při pohřbech
36.	výrobky pro jednorázové použití s výjimkou vaty
37.	textilní výrobky podléhající pravidlům Evropského lékopisu a v tomto smyslu označené, obvazy lékařské a ortopedické textilní výrobky
38.	textilní výrobky včetně šňůr (s výjimkou motouzů určených k balení a pro zemědělství) běžně určené: a) k použití jako součásti nástrojů pro výrobu a zpracování zboží, b) k začlenění do strojů, zařízení (např. topných, klimatizačních nebo osvětlovacích), domácích a jiných spotřebičů, vozidel a dalších dopravních prostředků nebo k jejich provozu, údržbě nebo vybavení, s výjimkou krycích plachet a textilního příslušenství motorových vozidel, které jsou prodávány odděleně od těchto vozidel
39.	ochranné a bezpečnostní textilní výrobky, jako jsou bezpečnostní pásy, padáky, záchranné vesty, záchranné skluzavky, pomůcky pro protipožární ochranu, neprůstřelné vesty a speciální ochranné oblečení (např. pro ochranu proti ohni, chemickým činid-

	lům nebo jinému ohrožení bezpečnosti)
40.	nafukovací konstrukce (pro sportovní haly, výstavní stánky, skladovací prostory apod.) za předpokladu, že budou poskytnuty údaje o užitečných vlastnostech a technických specifikacích těchto výrobků
41.	lodní plachty
42.	oblečení pro zvířata
43.	vlajky a prapory

6.2 Osobní ochranné prostředky

Zákon č. 22/1997 Sb. o technických požadavcích na výrobky a o změně a doplnění některých zákonů v platném znění

Tento zákon upravuje

- způsob stanovování technických požadavků na výrobky, které by mohly ohrozit zdraví nebo bezpečnost osob, majetek nebo přírodní prostředí (dále jen „oprávněný zájem“),
- práva a povinnosti osob, které uvádějí na trh výrobky, které by mohly ohrozit oprávněný zájem,
- práva a povinnosti právnických nebo fyzických osob pověřených k činnosti podle tohoto zákona, které souvisí s tvorbou a uplatňováním českých technických norem nebo se státním zkušebnictvím.

Dle § 12 tohoto zákona jsou vládou stanoveny výrobky, které představují zvýšenou míru ohrožení oprávněného zájmu a u kterých proto musí být posouzena shoda jejich vlastností s požadavky technických předpisů.

Na základě § 12 zmíněného zákona vydala vláda **nařízení č. 21/2003 Sb., kterým se stanovují technické požadavky na osobní ochranné prostředky.**

Tímto nařízením jsou v souladu s právem Evropských společenství stanoveny technické požadavky na osobní ochranné prostředky.

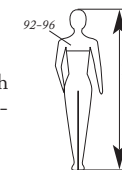
Za osobní ochranný prostředek (dále jen „OOP“) se považuje každé zařízení nebo prostředek určený k nošení nebo držení jednotlivcem pro ochranu před jedním nebo více zdravotními a bezpečnostními riziky. Za OOP se rovněž považuje

- technická sestava, tvořená několika výrobcem nedílně spojenými zařízeními nebo prostředky, pro ochranu jednotlivce proti jednomu nebo více potenciálně současně působícím rizikům,
- ochranné zařízení nebo prostředek spojené oddělitelně nebo neoddělitelně s osobní výstrojí bez ochranného účinku, nošenou nebo drženou jednotlivcem při provádění určité činnosti,
- vyměnitelná součástka OOP, která je nezbytná pro jeho bezchybnou funkci a je použita výhradně pro tento prostředek.

Z textilních výrobků se zejména jedná o ochranné oděvy (např. výstražné vesty, montérky apod.).

6.2.1 Označení velikosti

Ochranný oděv musí být označen velikostí podle tělesných rozměrů měřených v centimetrech. Grafická podoba označení velikosti - viz obrázek č. 1 (Minimální požadavek pro obleky, bundy a kabáty)

6.2.2 Označení CE

Označení CE vyjadřuje, že výrobek splňuje technické požadavky stanovené ve všech právních předpisech, které se na něj vztahují a které toto označení stanovují nebo umožňují, a že byl při posouzení jeho shody dodržen stanovený postup. Podrobněji byla aplikace připojení označení CE diskutována v části věnované obuvi, zde se jí proto již nemusíme zevrubně věnovat.

6.2.3 Piktogramy na osobních ochranných prostředcích

Piktogramy ve tvaru štítku

Piktogramy ve tvaru štítku vyjadřují nebezpečí, před kterým má oděv chránit. Druh nebezpečí je symbolizován obrázkem uvnitř štítku.

Příklady nejčastěji používaných piktogramů ve tvaru štítku u ochranných oděvů jsou uvedeny na obrázcích č. 3-7.

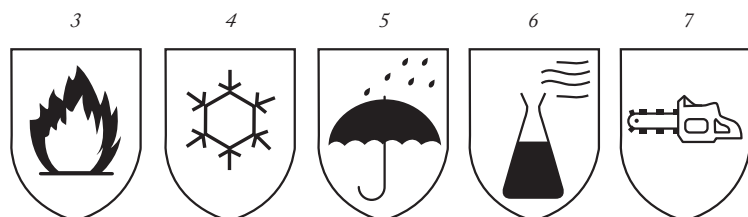
Obrázek 3 - Ochrana proti teplu a plameni

Obrázek 4 - Ochrana proti chladu

Obrázek 5 - Ochrana proti nepříznivému počasí

Obrázek 6 - Ochrana proti chemikáliím

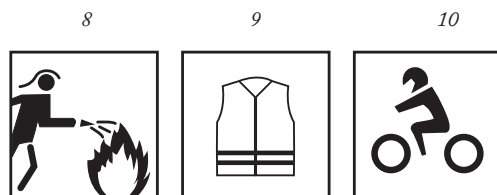
Obrázek 7 - Ochrana proti poruše řetězovou pilou

Piktogramy ve tvaru čtverce

Piktogramy ve tvaru čtverce vyjadřují určené použití oděvů. Druh použití je symbolizován obrázkem uvnitř čtverce.

Příklady nejčastěji používaných piktogramů ve tvaru čtverce u ochranných oděvů jsou uvedeny na obrázcích č. 8-10.

Obrázek 8 - Ochranný oděv (prostředek) pro hasiče

Obrázek 9 - Ochranný oděv s vysokou viditelností

Obrázek 10 - Ochranný oděv (prostředek) pro motocyklisty

7. SYMBOLY PRO OŠETŘOVÁNÍ

Pro označování textilních a oděvních výrobků z hlediska správného postupu při údržbě a ošetřování je v České republice platná norma ČSN EN 23758 (80 0005) (v současné době se připravuje její nové vydání pod označením ČSN EN ISO 3758).

Tato technická norma

- zavádí systém grafických symbolů určených pro použití při označování textilních výrobků, poskytujících informace pro zajištění prevence proti nevratným poškozením výrobku během postupu ošetřování textilie;
- specifikuje použití těchto symbolů pro ošetřování.

Je třeba zdůraznit, že uvedené značení je dobrovolné. Výrobce nemusí výrobek štítkem s dále popsanými symboly vybavit. Je ale v zájmu spotřebitele, aby si vyhledával výrobky s takovým značením, které mu usnadní správné nakládání s výrobkem a jeho ošetřování. Na druhé straně, pokud výrobek není symboly např. ohledně praní apod. vybaven, nemůže v případě reklamace prodejce argumentovat, že spotřebitel zacházel s výrobkem nešetrně. Pokud výrobek vyžaduje zvláštní zacházení, musí o tom být v návodu či značení podána náležitá srozumitelná informace (viz zákon o ochraně spotřebitele).

Uvedená technická norma obsahuje následující postupy domácího ošetřování: praní, bělení, žehlení a sušení po praní. Obsahuje rovněž postupy profesionálního ošetřování textilií při chemickém čištění a čištění za mokra, ale netýká se průmyslového praní. Pripouští však, že informace poskytované čtyřmi symboly pro domácí ošetřování je možné používat i v profesionálních čistírnách a prádelnách.

Tato mezinárodní norma se týká všech textilních výrobků v podobě, v jaké je užívá spotřebitel.

Základní symboly a doplňkové symboly

Je stanoveno pět základních symbolů a čtyři doplňkové symboly.

Praní

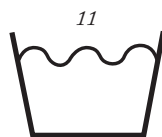
Praní je postup čištění textilních výrobků ve vodní lázni.

Praní zahrnuje všechny nebo některé operace ve vhodných kombinacích:

- namáčení, předpirání a vlastní praní - obvykle prováděné se zahříváním, mechanickým působením a za přítomnosti detergentu nebo jiných prostředků - a máchání
- odstraňování vody, např. odstředováním nebo ždímáním prováděným během nebo na konci výše uvedených operací.

Tyto operace se mohou provádět strojně nebo ručně.

Pro postupy praní se používá grafický symbol - vanička znázorněná na obrázku 11.

Vanička znázorňuje praní v domácnosti (ručně nebo v pračce) (viz obrázek 11). Používá se pro poskytování informací o maximální teplotě a nejvyšším mechanickém působení, jak je znázorněno v tabulce 1.

Tabulka 1 - Symboly pro postupy praní

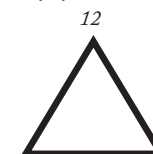
Symbol Postup praní

	maximální teplota praní 95 °C - normální postup
	maximální teplota praní 95 °C - mírný postup
	maximální teplota praní 70 °C - normální postup
	maximální teplota praní 60 °C - normální postup
	maximální teplota praní 60 °C - mírný postup
	maximální teplota praní 50 °C - normální postup
	maximální teplota praní 50 °C - mírný postup
	maximální teplota praní 40 °C - normální postup
	maximální teplota praní 40 °C - mírný postup
	maximální teplota praní 40 °C - velmi mírný postup
	maximální teplota praní 30 °C - normální postup
	maximální teplota praní 30 °C - mírný postup
	maximální teplota praní 30 °C - velmi mírný postup
	ruční praní - maximální teplota 40 °C
	výrobek se nesmí prát

Bělení

Bělení je postup, který se provádí ve vodním prostředí před, během nebo při postupu praní, vyžadující použití oxidačního prostředku, buď chloru, nebo peroxidových/nechlorových prostředků, za účelem odstranění nečistot nebo zlepšení bělosti.

Pro postupy praní se používá grafický symbol - trojúhelník znázorněný na obrázku 12.

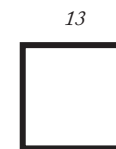
Trojúhelník znázorňuje postup bělení (viz obrázek 12 a tabulka 2).

Tabulka 2 - Symboly pro bělení

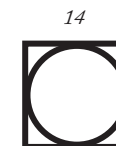
Symbol	Postup bělení
	používají se všechny oxidační bělicí prostředky
	používá se pouze peroxidový/nechlorový bělicí prostředek
	výrobek se nesmí bělit

Sušení

Sušení je postup, který se provádí na textilních výrobcích po praní pro odstranění vody. Pro postupy sušení se používá grafický symbol - čtverec znázorněný na obrázku 13.

Pro sušení v bubnové sušičce se používá grafický symbol - čtverec s kruhem uvnitř znázorněný na obrázku 14.

Symbole pro sušení na vzduchu

Sušení na vzduchu je postup prováděný na textilním výrobku po praní za účelem odstranění zbytkové vody sušením v závěsu na šňůře, odkapáním nebo sušením v rozprostřeném stavu na slunci nebo ve stínu.

Další doplňkové symboly uvnitř čtverce představují konkrétní postupy sušení v závěsu na šňůře, sušení odkapáním, sušení v rozprostřeném stavu, sušení v závěsu na šňůře ve stínu a sušení v rozprostřeném stavu ve stínu, jak je uvedeno v tabulce 3.

Čtverec s obloukem mezi horními rohy představuje sušení v závěsu na šňůře, kdy se textilní výrobek suší tak, že se zavěsí vlhký na šňůru nebo tyč, v místnosti nebo venku, po odstranění přebytečné vody.

Čtverec se třemi svislými čarami uvnitř představuje postup sušení odkapáním, kdy se textilní výrobek suší tak, že se zavěsí zcela mokrá, s možným upravením tvaru nebo uhlazením, v místnosti nebo venku, bez odstranění přebytečné vody.

Čtverec se dvěma úhlopříčnými čarami v levém horním rohu představuje sušení na místě bez přímého dopadu slunečních paprsků. Tento symbol se umísťuje nad symboly pro sušení v závěsu na šňůře, sušení odkapáním a sušení v rozprostřeném stavu, aby bylo patrné, že postup sušení na vzduchu se musí provádět bez přístupu slunečních paprsků.

Tabulka 3 - Symboly pro postup sušení na vzduchu

Symbol	Postup sušení na vzduchu
	sušení v závěsu na šňůře
	sušení odkapáním
	sušení v rozprostřeném stavu
	sušení ve stínu

Sušení v bubnové sušičce

Čtverec s kruhem uvnitř symbolu znázorňuje sušení v bubnové sušičce po praní (viz obrázek 14), kdy je nastavení maximální teploty znázorněno jednou nebo dvěma tečkami uvnitř symbolu, jak uvádí tabulka 3.

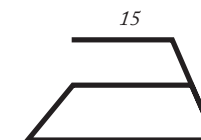
Tabulka 3 - Symboly pro sušení v bubnové sušičce

Symbol	Postup sušení v bubnové sušičce
	výrobek se může sušit v bubnové sušičce - normální teplota
	výrobek se může sušit v bubnové sušičce - nižší teplota sušení
	výrobek se nesmí sušit v bubnové sušičce

Žehlení a lisování

Žehlení a lisování je postup, který se provádí na textilním výrobku pro obnovu jeho tvaru a vzhledu vhodným zařízením, pomocí horkého vzduchu, tlaku a případně páry.

Pro postupy žehlení a lisování se používá grafický symbol - žehlička znázorněná na obrázku 15.

Žehlička znázorňuje postup žehlení a lisování v domácnosti za použití páry nebo bez ní (viz obrázek 15), kdy je nastavení maximální teploty označeno jednou, dvěma nebo třemi tečkami v symbolu, jak uvádí tabulka 4.

Tabulka 4 - Symboly pro žehlení

Symbol	Postup žehlení
	žehlení při maximální teplotě žehlicí plochy 200 °C
	žehlení při maximální teplotě žehlicí plochy 150 °C
	žehlení při maximální teplotě žehlicí plochy 110 °C žehlení párou může způsobit nevratné poškození
	výrobek se nesmí žehlit

Profesionální ošetřování textilií

Profesionální ošetřování textilií je postup, který zahrnuje profesionální chemické čištění a profesionální čištění za mokra, kromě komerčního praní.

Pro profesionální postupy chemického čištění a čištění za mokra (kromě komerčního praní) se používá grafický symbol - kruh znázorněný na obrázku 16.

Kruh znázorňuje postup chemického čištění a čištění za mokra textilních výrobků (kromě přírodních usní a kožešin) prováděný profesionály. Různé postupy chemického čištění jsou uvedeny v tabulce 5. Použití symbolu pro čištění za mokra bude nepovinné.

Tabulka 5 - Symboly pro profesionální ošetřování textilií

Symbol Postup ošetřování textilií

	profesionální chemické čištění tetrachloroethenem a všemi rozpouštědly uvedenými pod symbolem F - normální postup
	profesionální chemické čištění tetrachloroethenem a všemi rozpouštědly uvedenými pod symbolem F - mírný postup
	profesionální chemické čištění v uhlovodících (destilační rozmezí mezi 150 °C a 210 °C, bod vzplanutí mezi 38 °C a 70 °C) - normální postup
	profesionální chemické čištění v uhlovodících (destilační rozmezí mezi 150 °C a 210 °C, bod vzplanutí mezi 38 °C a 70 °C) - mírný postup
	výrobek se nesmí chemicky čistit
	profesionální čištění za mokra - normální postup
	profesionální čištění za mokra - mírný postup
	profesionální čištění za mokra - velmi mírný postup

Zakázaný způsob údržby

Doplněné přeškrtnutí předcházejících šesti symbolů v 3.1.1.1 až 3.1.1.5 Ondřejovým křížem znamená zákaz použití postupu, který přeškrtnutý symbol znázorňuje.

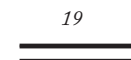
Mírné zacházení

Vodorovná čára znázorněná pod symbolem jako doplněk k základním symbolům znamená, že zpracování musí být mírnější než symbol bez podtržení, např. omezený pohyb.

Velmi mírné zacházení

Dvojitá vodorovná čára znázorněná pod symbolem jako doplněk k základním symbolům znamená velmi mírný postup, např. omezený pohyb.

Teplota zpracování

Teplota ve spojení se symbolem v 3.1.1.1 (praní) se uvádí jako číslo stupně Celsia (30, 40, 50, 60, 70 nebo 95) bez označení „°C“.

Jako doplněk ke třem symbolům 3.1.1.1 (praní), 3.1.1.3 (sušení) a 3.1.1.4 (žehlení a lisování) se mohou používat tečky pro stanovení účinku teploty při zpracování. Stanovení teploty se uvádí spolu se základními zpracováními.

nebo více, až do 6

Příklady doplňkového slovního vyjádření

Doplňková slovní vyjádření jsou doplňkové slovní informace pro ošetřování, které mohou doprovázet pokyny pro ošetřování vyjádřené symboly a jsou nezbytné pro údržbu textilních výrobků bez rizika poškození výrobku nebo jiných výrobků, které se čistí spolu s ním, a umožňují tak správné používání textilního výrobku a příjemný pocit z jeho nošení.

Běžně používaná slovní vyjádření jsou uvedena v tabulce 6.

Může nastat situace vyžadující použití jiných doplňkových slov v případě, kdy by některá z částí předepsaného běžného postupu ošetřování, logicky použitá uživatelem nebo profesionální čistírnou, mohla poškodit výrobek nebo jiné výrobky, které se čistí spolu s ním. Počet doplňkových slov na etiketě by se měl omezit na minimum.

Tabulka 6 - Příklady doplňkových slovních vyjádření

před praním se odstraní	pouze otřít za vlhka
pere se samostatně	nesmí se přidávat aviváž
pere se s podobnými odstíny	musí se ihned vyjmout
před použitím se musí vyprat	žehlí se pouze po rubu
pere se naruby	ozdoby se nesmí žehlit
nesmí se odstředovat ani ždímat	žehlí se pouze přes látku

suší se v rozprostřeném stavu	nedoporučuje se žehlit párou
čistění usně pouze v čistírně	nesmí se sušit sálavým teplem
nesmí se používat optické zjasňující prostředky	výrobek se vytvaruje a suší se v rozprostřeném stavu
použije se síťka na praní	výrobek se musí vytvarovat za vlhka
nesmí se používat žehlení párou	suší se v závěsu na šňůře
musí se používat pouze pára	suší se odkapáním
nesmí se namáčet	nesmí se sušit na slunci

8. DOBROVOLNÉ ZNAČKY - OBCHODNÍ ZNAČKY A ZNAČKY KVALITY

Textilní výrobky mohou být také označeny obchodními značkami nebo značkami kvality. V případě obchodních značek jde o označení výrobních podniků nebo jejich kolekcí, které jsou něčím specifické nebo jsou cíleny k určité skupině spotřebitelů.

V případě značek kvality jsou označení udělena nebo propůjčena kompetentní institucí, která kontroluje oprávněnost udělení značení. Výrobek, někdy i služba - servis, splňují stanovené podmínky kvality, zdravotní nezávadnosti, požadavků na ekologii apod. Např. výrobek je označen logem CZECH MADE, QZ-Zaručená kvalita, značka shody s technickou normou ČSN apod.

Součástí národní politiky podpory jakosti je Program česká kvalita. Česká kvalita je program podpory prodeje kvalitních výrobků a poskytování kvalitních služeb podporovaných vládou České republiky.

Program přináší spotřebiteli

- informaci při nákupu, doklad o kvalitě zboží a služeb
- možnost snadné orientace při nákupu
- garanci kvality nakupovaného zboží
- možnost aktivního zapojení do hodnocení kvality zboží a služeb (ankety, dotazníky)

System byl popsán v části týkající se obuvi, a je samozřejmě identický pro textilní výrobky. Uvádíme zde přehled relevantních značek, přičemž podrobnější informace k většině z nich lze nalézt v první části publikace.

8.1 Příklady udílených značek v rámci Programu česká kvalita

Czech Made - značka kvalitních výrobků a služeb. Vyjadřuje, že výrobek nebo služba byly ověřeny nezávislou organizací a splňují kritéria stanovená špičkovými odborníky. Podrobněji k této značce - viz část věnovaná obuvi (3.1).

Správce značky:

Sdružení pro cenu ČR a jakost, Drahobejlova 1452/54, 190 00 Praha 9

ČSN TEST - výrobek označený touto značkou splňuje všechny technické požadavky příslušné normy ČSN.

Správce značky:

Český normalizační institut, Biskupský dvůr 5, 110 02 Praha 1

Ekologicky šetrný výrobek - státem garantovaná informace o provedeném ekologickém hodnocení výrobku a jeho vlastností.

Správce značky:

Ministerstvo životního prostředí ČR

Český ekologický ústav - Agentura pro ekologicky šetrné výrobky
Kodaňská 10, 100 10 Praha 10

QZ Zaručená kvalita - textilní výrobky označené značkou odpovídají právním a technickým předpisům, jsou zdravotně nezávadné a obsahují správné označení symboly údržby.

Správce značky:

SOTEX - Sdružení pro označování textilu, oděvů a kožedělných výrobků,
Václavská 6, 658 41 Brno

OOPP - značka kvalitních osobních ochranných prostředků ověřených v praktickém používání.

Správce značky:

Sdružení dobrovolného hodnocení osobních ochranných pracovních prostředků (SDH OOPP), nám. W. Churchilla 2, Praha 3

8.2 Certifikační značka kvality Institutu pro testování a certifikaci, a.s.

Certifikační značka kvality Institutu pro testování a certifikaci, a.s. Certifikovaná kvalita ITC (dále jen „značka“) je určena k umístění na výrobcích, dokumentech a v publikacích, kde označuje shodu se specifickými požadavky. Grafické provedení značky Certifikovaná kvalita ITC je uvedeno vlevo.

Značka patří mezi značky shody vydávané třetí stranou ve smyslu normy ISO/IEC 17030 a v plném rozsahu respektuje požadavky této normy.

Nezávislou třetí stranou je v tomto případě Institut pro testování a certifikaci, a.s. (dále jen „ITC“). Značka je určena zejména pro spotřební výrobky z potravinářského i nepotravinářského sektoru zahrnující hračky, textilní i koženou konfekci a galanterii, obuv, sportovní výzbroj a výstroj, dále pro výrobky určené ke styku s potravinami a pitnou vodou, elektrické spotřebiče nízkého napětí, stavební výrobky, osobní ochranné prostředky a zdravotnické prostředky. Značka není vhodná pro léčiva, dopravní prostředky a stavební celky.

Značka se v zásadě umísťuje na vlastní výrobek. Není-li to možné nebo praktické (výjimku mohou tvořit případy, kdy to neumožňují fyzické rozměry výrobku, nebo přímá aplikace není vhodná pro tento výrobek), umístí se na obal výrobku, na připojenou visačku, do návodu k používání výrobku nebo do původní obchodní dokumentace.

Umístění značky kvality ITC na výrobku nebrání možnosti používat i jiné certifikační značky, případně povinnou značku shody CE u stanovených výrobců.

Jestliže se značka vztahuje pouze k některým částem výrobku, stanoví ITC v konkrétní licenční smlouvě specifická pravidla, minimalizující možnost nesprávného nebo zavádějícího výkladu ve smyslu platnosti značky pro celý produkt.

Odkazy na značku lze uvádět také na dokumentaci, propagačních materiálech společnosti apod. Použití značky není v žádné oblasti distribuce ani aplikace výrobku povinné. To však nevylučuje možnost uzavření takové dohody mezi subjekty trhu, která opatření výrobku značkou zahrne mezi dodavatelsko-odběratelské podmínky. Dohody tohoto charakteru jsou naopak žádoucí, neboť pomáhají naplňovat cíle značky.

Aplikace značky je možná pouze na výrobcích, u nichž byla správcem systému prověřena dlouhodobá schopnost udržení shody s požadavky bezpečnosti a kvality výrobků, zahrnujícími např. výkon, design, spolehlivost a trvanlivost, hygienické či bezpečnostní parametry nebo dopad na životní prostředí.

Posouzení shody výrobku se specifickými požadavky provádějí v souladu s těmito pravidly kompetentní pracovníci ITC, jehož systém managementu je podrobován periodickým vnitřním i vnějším auditům za účelem prokazování trvalého souladu jeho činnosti a služeb s požadavky normy ČSN EN ISO 9001:2001.

Značka nenahrazuje povinné postupy posuzování shody stanovených výrobců, vyplývající ze zákona č. 22/1997 Sb., ve znění pozdějších předpisů a z prováděcích nařízení vlády ČR.

8.3 Piktogramy SOTEX

Piktogramy uvedené na textilních výrobcích oznamují spotřebitelům důležité informace o kvalitě nabízených výrobků. Jednoduchým grafickým znázorněním se tedy prodejce i konečný spotřebitel dozvědí, že jimi kupovaný výrobek je zdravotně nezávadný, stálobarevný po praní, chemicky čistění, na světle i ve slané vodě a že po praní se jeho rozměry nezmění.

Výrobcům i prodejcům nabízí možnost zhodnotit informace obsažené v protokolech nebo certifikátech. Pomocí piktogramů se tyto informace nyní mohou dostat dál, tzn. k distributorům a ke konečným spotřebitelům.

Při vytváření piktogramů byl SOTEX inspirován mezinárodním sdružením GINETEX, jež je majitelem ochranné známky symbolů údržby a má již zkušenosti s komunikací se spotřebiteli bez jazykových bariér pomocí jednoduchých symbolů.

Grafické vyjádření ověřené kvality má podobu piktogramů, které se člení do tří skupin:

- zdravotní nezávadnost
- užité vlastnosti
- účel použití

Piktogramy zdravotní nezávadnosti deklarují plnění požadavků, které vyplývají ze zákona, při zohlednění přísnějších limitů pro výrobky určené pro děti do 3 let.

Piktogramy, které představují užité vlastnosti, postihují parametry, které jsou nejčastější příčinou reklamací a pro uživatele - spotřebitele jsou nejpodstatnější, jelikož se na výrobku zřetelně projeví. Nejčastější problémy jsou se zapouštěním barev, změnou rozměrů a ostatními mechanickými vlastnostmi, jako jsou oděry nebo praskání ve švu.

Skupina piktogramů charakterizující účel použití zahrnuje z hlediska spotřebitele dvě velké skupiny výrobků - bytové textilie a oděvy. Ze širokého spektra bytových textilií byla pozornost zaměřena na nejvíce namáhané komodity, a to podlahové krytiny a potahové textilie.

Podlahové krytiny částečně vycházejí ze symboliky a členění normy ČSN EN 685, která rozlišuje domácí a veřejný sektor, a doporučená intenzita namáhání je značena doprovodným symbolem.

Piktogramy vztahující se k potahovým textiliím vycházejí z normy ČSN EN 14465 a týkají se potahových textilií používaných v domácnostech i ve veřejném sektoru. Je zavedena struktura kategorií, které vyjadřují rozdílné požadavky na odolnost vůči namáhání, a je uvedena písmenem uvnitř piktogramu.

Druhově nejrozsáhlejší a množstevně nejpočetnější skupinu textilních výrobků tvoří oděvy. Piktogramy definují šest základních kategorií podle způsobu vyvíjené aktivity - společenské oděvy, oděvy pro volný čas a do zaměstnání, sportovní oděvy a outdoor, přičemž dvě posledně jmenované kategorie se člení na specifické aktivity. Jako názorný příklad jsou uvedeny piktogramy outdoor a oděvy do zaměstnání.

Pravidla pro používání piktogramů SOTEX vydává Sdružení pro označování textilu, oděvů a kožedělných výrobků SOTEX a je současně vlastníkem ochranné známky.

Kontakt:

Václavská 6, 658 41 Brno

tel.: 543426712

fax: 543243590

e-mail: sotex@sotex.cz

RADY SPOTŘEBITELŮM PŘI REKLAMACI OBUVI A TEXTILU

(Zpracovala Ing. Elena Tomanová)

9. UPLATNĚNÍ REKLAMACE

9.1 Délka záruční doby

Délku záruční doby určuje Občanský zákoník. Standardní záruční doba spotřebního zboží trvá dvacet čtyři měsíců. Tak dlouhá záruka se týká i textilu, oděvu a obuvi, ale současně připomeneme, že se nevztahuje na vady vzniklé používáním či běžným opotřebením zboží. Záruční doba může být i kratší, a to v případech výslovně uvedených zákonem.

U věcí použitých může prodávající zkrátit v dohodě s kupujícím záruční dobu, ne však méně než na 12 měsíců. Záruční doba může být i delší než uvedených 24 měsíců, v tomto případě záleží na prodávajícím, zda prohlášením v záručním listě určí podmínky a rozsah prodloužené záruční doby.

Oprava nebo úprava má záruční dobu tři měsíce, není-li sjednána nebo zvláštními předpisy stanovena jinak.

9.2 Místo uplatnění reklamace

Vadu zboží či služby spotřebitel reklamuje v záruční době v místě nákupu (zákon připouští reklamaci i v jiné provozovně nebo místě podnikání), a to co nejdříve po zjištění vady.

9.3 Jaké doklady musí spotřebitel předložit pro reklamaci?

Spotřebitel musí pro reklamaci předložit následující doklady:

- účtenku (paragon) o nákupu, ze které je zřejmé, kdy a kde zboží nebo službu zakoupil, nemá-li účtenku, nahradí ji například přítomnost svědka nákupu,
- záruční list (jde-li o zboží dlouhodobé spotřeby), ze kterého je zřejmé, že reklamuje v záruční době,
- samotné zboží, které reklamuje, a to v čistém stavu,
- reklamační protokol či jiný doklad o předchozí reklamaci (pokud jde například o vadu opakující se).

Kupní doklad (někdy také nazývaný paragon) potvrzuje, že si určitého dne spotřebitel koupil u konkrétního prodávajícího za uvedenou cenu označené zboží. Obsahuje-li tento doklad všechny uvedené údaje, naplňuje rozhodující náležitosti vyžadované právem, které jsou nezbytné k platnému uzavření kupní smlouvy podle Občanského zákoníku.

Podnikatel je povinen vydat na žádost zákazníka doklady o prodeji zboží a o poskytnutí služby, není-li zákonem stanoveno jinak (viz § 31 odst. 12 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, v platném znění), kde se konkrétně říká: „Na dokladu musí být uvedeno označení podnikatele obchodním jménem a identifikačním číslem, datum prodeje zboží nebo poskytnutí služby, druh zboží nebo služby a cena, pokud zvláštní právní předpis nestanoví jinak. Nepřesahuje-li účtovaná cena částku 20,- Kč, a při prodeji cenin, jízdenek hromadné dopravy, telefonních karet, denního a periodického tisku, zboží prodávaného prostřednictvím prodejných

automatů a zboží souvisejícího s poskytováním doplňkových služeb v prostředcích železniční, autobusové, letecké a vodní dopravy, je podnikatel povinen doklad vydat pouze na žádost zákazníka, nestanoví-li zvláštní právní předpis jinak. Kopie dokladů je podnikatel povinen uchovávat po dobu 3 let ode dne jejich vydání, pokud zvláštní právní předpis nestanoví jinak.“

9.4 Co může spotřebitel požadovat?

- bezplatnou opravu výrobku (jedná-li se o vadu odstranitelnou)
- výměnu zboží (jde-li o vadu, kterou nelze odstranit a která brání tomu, aby věc mohla být řádně užívána jako věc bez vady)
- vrácení peněz (odstoupit od kupní smlouvy lze rovněž v případě, jde-li o vadu, kterou nelze odstranit a která brání tomu, aby věc mohla být řádně užívána jako věc bez vady, anebo jde-li sice o vady odstranitelné, avšak kupující nemůže pro opětovně vyskytnutí vady po opravě nebo pro větší počet vad věc řádně užívat. Stejně právo spotřebiteli náleží, jestliže prodávající nevyřídil reklamaci v zákonem stanovené lhůtě maximálně 30 dnů a nedohodl si se spotřebitelem lhůtu delší.

Prodeje často spotřebiteli tvrdí, že na výměnu zboží či odstoupení od smlouvy má nárok, až když stejná vada se opakuje 3krát nebo i vícekrát, nic takového ale Občanský zákoník nestanovuje.

9.5 Reklamační protokol

Protokol o reklamaci se vyhotovuje písemně. V protokolu se uvede, který spotřebitel u jaké firmy reklamuje které zboží s jakou vadou. Uvedeno bude také datum, kdy byla reklamace uplatněna. V protokolu se také uvede, které právo z odpovědnosti za vady kupující požaduje (pokud se u zboží vyskytne vada neodstranitelná, je na spotřebiteli, aby se rozhodl, chce-li výměnu za stejný typ zboží, anebo chce-li odstoupit od kupní smlouvy, tj. aby mu prodávající vrátil peníze). Proávající převezme vadné zboží, zákazník obdrží jedno vyhotovení protokolu. Reklamací se běh záruční doby zastavuje; pokračovat bude od okamžiku, kdy byl spotřebitel povinen si věc znovu převzít.

9.6 Lhůta k vyřízení reklamace

Pokud si lhůtu k vyřízení reklamace nedohodne spotřebitel s prodávajícím jinak, platí třicetidenní lhůta stanovená zákonem. Uplyne-li tato lhůta bez zdárného výsledku, posuzuje se záležitost tak, jako by vadná věc byla neopravitelná. (Zákon o ochraně spotřebitele § 19 odst. 3.)

Pozor:

Nedočká-li se spotřebitel do stanoveného data žádné odpovědi, má možnost domáhat se práva soudní cestou.

Zdůrazňujeme:

- ☞ Záruka se nevztahuje na opotřebenění věci způsobené jejím obvyklým užíváním, ani na vady, pro které byla sjednána nižší cena.
- ☞ Není-li možná výměna věci nebo její oprava, může kupující požadovat přiměřenou slevu z ceny věci nebo od smlouvy odstoupit; to však neplatí, pokud kupující před převzetím věci o rozpor s kupní smlouvou věděl nebo rozpor s kupní smlouvou sám způsobil.

9.7 Nejčastěji se vyskytující vady textilních výrobků

- nestálobarevnost (na světle, v praní, v potu, v otěru atd.)
- žmolkovitost
- nekvalitní zpracování oděvu a nízká kvalita nití (párající se švy apod.)
- mačkavost
- rozměrová nestabilita
- snížená odolnost vůči oděru
- posuvnost nití ve švu a ve tkanině
- zátrhovost

9.8 Jak postupovat v případě neuznané reklamace?

Je-li spotřebitel přesvědčen o nesprávném rozhodnutí prodávajícího, který jeho reklamaci zamítl, má možnost konzultovat problém se soudním znalcem v oboru (viz seznam na webovských stránkách www.justice.cz) a vyžádat si znalecký posudek.

Znalec provede nejdříve přezkoumání předmětného výrobku, dále v případě nutnosti podrobí výrobek nezbytným zkouškám a následně zpracuje znalecký posudek, ve kterém specifikuje vadu a oprávněnost reklamace. Pokud je závěr posudku formulován ve prospěch spotřebitele, má možnost s tímto dokladem opakovaně u prodejce uplatnit své právo na odstoupení od kupní smlouvy či výměnu zboží, nebo uvedení výrobku do bezvadného stavu. Také má právo na úhradu veškerých nutných nákladů, které použil k prokázání oprávněnosti reklamace.

Ve většině případů je znalecký posudek dostatečným dokumentem, na základě kterého prodejce znovu přehodnotí svůj původní názor.

V případě neúspěšnosti jednání s prodávajícím zůstává pouze poslední možnost, a to domáhat se svých práv prostřednictvím žaloby u soudu.

10. POSTUP POSUZOVÁNÍ REKLAMOVANÝCH VÝROBKŮ SOUDNÍM ZNALCEM

Vlastní posouzení předmětného výrobku soudním znalcem vždy zahrnuje podrobné vizuální přezkoumání reklamované vady. V některých případech může být vizuální analýza spolu s kvalifikací, odbornými znalostmi a zkušenostmi znalce plně postačující k vydání finálního stanoviska.

Ovšem podstatná většina znaleckých posudků se při ověřování kvality materiálu, výrobku nebo bezvadnosti technologického procesu neobejde bez zkoušení.

Spotřebitel například reklamuje nadměrnou srážlivost pleteného výrobku (svetru) po provedeném postupu údržby dle doporučení výrobce.

Pro potřeby ověření této vlastnosti v laboratorních podmínkách je možné použít zkušební metodu dle ČSN EN 25077 a zvolit vhodný postup praní a sušení dle ČSN EN ISO 6330.

Nejlépeší variantou je odzkoušet tuto vlastnost na novém nepoužitém výrobku po dohodě s prodejcem.

Pokud výsledek měření neodpovídá požadavkům stanoveným v předmětové normě ČSN 805004 - Pletené kusové výrobky. Společná ustanovení (viz. tabulka I):

Tabulka I - Povolená změna rozměrů po prvním praní

Materiály	Směsi a kombinace	%
vlnařské	přírodní (nad 50 % vlny)	± 5
	syntetické (nad 50 % syntetických vláken)	± 5
bavlnařské	přírodní (nad 50 % bavlny)	± 6
	syntetické (nad 50 % syntetických vláken)	± 5
hedvábí	regenerované (acetát nad 50 %)	+ 5
		- 10
	syntetické (nad 50 % syntetických vláken)	± 4
	viskóзовé a syntetické (nad 50 % viskóзовého hedvábí)	± 6

pak lze konstatovat, že se jedná o vadu výrobku.

Na základě tohoto, popř. dalších zjištění následně soudní znalec vyhotoví znalecký posudek ve prospěch spotřebitele.

Podrobnější informace o požadovaných vlastnostech textilních výrobků je možné vyhledat v technických normách, popřípadě v některých legislativních předpisech.

Bližší informace k technickým normám lze nalézt na webovských stránkách Českého normalizačního institutu v Praze (www.cni.cz). Také objednání potřebných českých nebo zahraničních normalizačních dokumentů lze provést prostřednictvím již uvedené stránky.

Některé organizace aktivně spolupracující se Sdružením českých spotřebitelů:

SDRUŽENÍ ČESKÝCH SPOTŘEBITELŮ
CZECH CONSUMERS ASSOCIATION
www.regio.cz/spotrebitel

Kontaktní místo

Sdružení českých spotřebitelů
 Budějovická 73, 140 00 Praha 4, tel./fax: 261262280/261262268,
 e-mail: spotrebitel@regio.cz; www.regio.cz/spotrebitel